

**ORTA DERECELİ YÖNETİCİLER
İÇİN EĞİTİM**

HİZMETE İŞLERLİK KAZANDIRILMASI

**GENİŞLETİLMİŞ BAĞIŞIKLAMA
PROGRAMI**

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

SAĞLIK BAKANLIĞI

Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü

T.C

SAĞLIK BAKANLIĞI

Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

HİZMETE İŞLERLİK KAZANDIRILMASI

Bir GBP Denetim ziyareti Nasıl Düzenlenir

1994

1. Basım 1992 350 adet
2. Basım 1994 500 adet

Bu modül Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü işbirliği ile Ulusal Genişletilmiş Bağışılama Programı çerçevesinde kullanılmak üzere 1992 yılında tercüme edilerek çoğaltılmıştır, 1994 yılında 2. baskısı yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Amaçlar	2
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1.0 Denetim için plan	3
1.1. NİÇİN denetim yapılacağıının belirlenmesi	3
1.2. NEYİN denetleneceğinin belirlenmesi.....	4
1.3. NE ZAMAN denetim yapılacağıının belirlenmesi.....	8
Alıştırma A	9
2.0 Sağlık ocağını ziyaret ediniz.....	10
2.1. Bilgi toplayınız	10
Alıştırma B Bölüm 1	22
Alıştırma B Bölüm 2	26
2.2. Sorunları çözünüz	29
Alıştırma C	37
2.3. Harekete geçiniz	41
3.0 Bölge ziyaretleri üzerinde takip uygulayınız.....	43
3.1. Çözümlerin gerçekleşmesini garanti ediniz	43
3.2. Sonucu izleyiniz ve değerlendiriniz	43
Alıştırma D	46
İKİNCİ BÖLÜM	
1.0 Liderliği sağlayınız "	50
2.0 İletişim sağlayınız	52
Alıştırma E	54
3.0 Sağlık personelinin motive ediniz.....	55

Alıştırma F	57
Alıştırma G	59
Denetimde bunları hatırlayınız.....	60
EKLER	62
EK A: Sağlık Ocağında GBP Denetimi için Kontrol Listesi.....	63
EK B: Görev Tanımlarının Gözden Geçirilmesi.....	66
EK C: Stokta Yeterli Miktarda Aşı Olup Olmadığının Belirlenmesi....	69
EK D: Aşı İzlen Çizelgesinin Açıklanması	71
EK E: Hedeflenen Orana Ulaşmada Kaydedilen Gelişimin Belirlenmesi.....	73
Terimlerin Tanımlan.....	74

GİRİŞ

Denetim, insanların kendi işlerindeki performanslarını artırmalarına yardımcı olmak için yapılan bir iştir. Sağlık personelinin performanslarının artmasına yardımcı olmakla, aşılama oranlarını yükseltebilir ve halka kaliteli hizmet sağlayabilirsiniz.

Denetimcilik "teftiş" ten farklıdır. Şöyle ki, denetimci sağlık personelinin destekler. Denetim ziyaretlerinde, yapılan hataları ortaya çıkarmaktansa bir ekip olarak "hizmete işlerlik kazandırılmasına yardım etmeye" önem verir.

Sağlık personeli özellikle ücra bölgelerde hizmet veriyorsa, birçok sorunla karşılaşır. Bu sorunları çözmelerine yardımcı olmak için şunları yapabilirsiniz:

- * Onlara hizmeti planlamalarında, uygulamalarında ve değerlendirmelerinde yardımcı olunuz.
- * Teknik konularda yardımcı olunuz.
- * Eğitimde sürekliliği sağlayınız.
- * Şikayetlerini ve disiplinle ilgili sorunlarını ele alınız.
- * İyi liderlik sağlayınız, iletişim kurunuz ve sağlık personelinin, motive ediniz.

Bir bölge denetimcisi olarak, bölgenizdeki sağlık ocaklarından size gönderilen raporları inceleyiniz ve görüşlerinizi bildiriniz. Aylık raporları inceleme ve sağlık merkezine yanıt ve görüş bildirme metotları, GBP orta dereceli modüllerinden; "Soğuk Zincirin Sevk ve İdaresi", "Hastalık Sürbeyansı", "Aşı Oranlarının İzlenmesi" ve "Aşılama Hizmetlerinin Değerlendirilmesi"nde tartışılmıştır. Fakat en iyi denetimi sağlamak için, periyodik olarak her sağlık ocağına gitmeli ve bölge denetimi yapmalısınız. Sağlık ocağını ziyaret ederek oradaki insanlarla görüşmek, size işyerinizde oturarak yapamayacağınız şeyleri yapma ve öğrenme fırsatı verir. Bölge denetim ziyaretleri düzenleyerek sağlık ocağınızın kapasitesi ve gereksinimleri hakkında bilgi edinebilir ve personelinizle güçlü bir işbirliği kurabilirsiniz.

AMAÇLAR:

Bu modül, bir sağlık ocağına denetim ziyaretinin nasıl düzenleneceğini anlatır. Bu modül, bölge denetimcileri için yazılmıştır, buna karşın, sağlık ocağı seviyesinde yürütülen birçok uygulamaya adapte edilebilir. Modülün sonunda şunları öğrenmiş olacaksınız.

- * Bölge denetim ziyaretinin planlanması
- * Ziyaretin organize edilmesi
- * Bölge ziyaretinin devam ettirilmesi

Modülde iki bölüm bulunmaktadır:

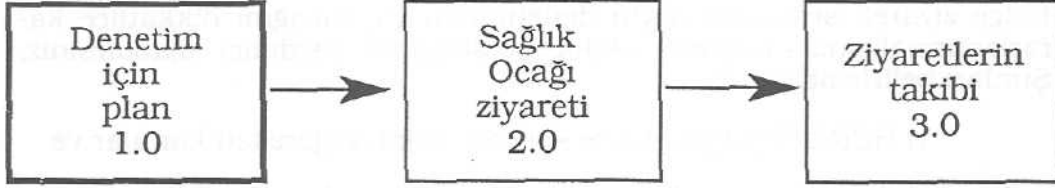
* I. Bölüm, bir bölge denetimcisinin ziyaret öncesi, sonrası ve ziyaret sırasındaki görevlerini anlatır.

* II. Bölüm, liderlik yaparken, iletişim kurarken ve sağlık personelinin motive ederken kullanılması gereken teknikleri anlatır.

AKIŞ ŞEMASI:

BİRİNCİ BOLÜM

1.0 DENETİM İÇİN PLAN

Bir bölgeye denetim ziyareti organize etmeden önce, ziyaretin niçin yapılacağı, neyin denetleneceği ve ziyaretin ne zaman yapılacağı konularını dikkatlice düşününüz.

1.1 NİÇİN DENETİM YAPILACAĞININ BELİRLENMESİ

Niçin denetim yaptığınız ve neler başarmayı beklediğiniz konularından emin olunuz. Bir denetim ziyareti yapmak için beş olası neden şunlardır:

- * **Sağlık ocağının amaçlarının uygun olup olmadığından emin olmak.**

Örneğin; sağlık ocağının amaçlarının halkın gereksinimlerini karşılayacak biçimde olup olmadığını belirleyiniz. amaçların ne olduğunu herkesin anlamasını sağlayınız ve sağlık ocağının amaçları konusunda ortaya çıkan anlaşmazlıkları uzlaştırınız.

- * **Neyin iyi yürüdüğünü bulmak**

Örneğin; sağlık personelinin hangi problemleri çözebildiklerini ve hangi görevleri en iyi yaptıklarını bulunuz.

- * **Personele problemleri teşhis etmek ve çözümünde yardımcı olmak.**

Örneğin; görevlerin nasıl ve ne koşullar altında yapıldığını gözleyiniz ve problemlerin nedenlerini belirleyip, çözümler bulunuz.

- * **Personelin motive olmasına yardımcı olmak.**

Örneğin; sağlık personelinin motivasyonu hakkında net bir fikriniz olsun. Motivasyonu olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen İşle ilgili faktörleri tartışınız. İletişimde karşılaşılan aksaklıkları belirleyiniz ve liderlik özelliklerini geliştiriniz.

- * **Personelin becerilerini geliştirmek.**

Örneğin; sağlık ocağının amaçlarının halkın gereksinimlerini karşılayacak biçimde olup olmadığını belirleyiniz. amaçların ne olduğunu herkesin anlamasını sağlayınız ve sağlık ocağının amaçları konusunda ortaya çıkan anlaşmazlıkları uzlaştırınız.

1.2 NEYİN DENETLENECEĞİNİN BELİRLENMESİ

Bölge ziyareti sırasında neyin denetiminin yapılacağını dikkatlice kararlaştırmalısınız. Böylece sağlık personeline yardımcı olabilirsiniz. Şunları belirlemelisiniz:

- 1) HER bölge ziyaretinde kontrol edilmesi gereken konular ve
- 2) Ziyaret sırasında özel önemi olan diğer konular

1.2.1 HER bölge ziyaretinde kontrol edilmesi gereken konular nelerdir?

Tek bir ziyarette aşılama hizmetlerinin bütün yönlerini incelemek imkansızdır. Bu yüzden, her bölge ziyaretinde, ilgili diğer görevlerin iyi yapılıp yapılmadığını da gösteren ve kontrol edilmesi gereken birkaç nokta seçiniz. Bu noktalara "gösterge" denir. Çünkü daha ileri aktivitelere gerek olduğunu gösterirler.

ÖRNEK

Göstergeye bir örnek, buzdolabı ısı izlem kayıtlarıdır. Eğer buzdolabının ısısı günde iki kere kaydedilmişse ve son ziyaretten beri dolabın ısısı $+2^{\circ}\text{C}$ ile $+8^{\circ}\text{C}$ arasında (ortalama $+4^{\circ}\text{C}$) kalmışsa, aşı depolanma koşullarını yeterli olarak kabul edebilirsiniz. Personeli kutlayınız.

Fakat, buzdolabının ısı izlem kayıtları düzenli değil ise, iki şey yapmalısınız:

- 1) Problemin sebebini bulunuz.
(Örneğin, sağlık personeli yeterli eğitim almış mı?)
 - 2) Buna benzer başka problemler olup olmadığına bakınız.
(Örneğin, eğer buzdolabının ısısı kaydedilmemiş ise soğuk zincirin diğer halkalarında da aksaklık olabilir)
-

Aşılama hizmetlerinin mümkün olduğu kadar çok işlevini gösteren göstergeler seçiniz. Örneğin:

- * Soğuk zincir sistemi
- * Sterilizasyon
- * Aşılama oranlarını arttıracak faaliyetler
- * Hastalık izlemeleri
- * Toplum katılımı

Bölge ziyaretlerinde yanınızda bulunması için bu göstergeleri bir listede toplayınız. Liste, size denetlemek istediğiniz maddeleri hatırlatacaktır. Liste şöyle olmalıdır:

- * Sağlık personelinin sorumlu oldukları görevler temel alınarak yapılmalıdır. Eğer sağlık personelinin görevleri değişirse, liste de değişmelidir.¹
- * Çok uzun olmamalıdır, aksi takdirde sıkıcı olur.
- * Çok kısa olmamalıdır, aksi takdirde yeterli kılavuzluk edemez.

Ek A, Sağlık ocağında GBP denetimi için örnek bir kontrol listesidir. Denetimciyi aşılama hizmetinin önemli unsurlar konusunda bilgilendirecek anahtar göstergeler içerir, ayrıca, her bölge ziyaretinde kullanılması gereken kontrol listesinin bir örneğidir. Şüphesiz, bölge ziyaretiniz sırasında listede olmayan problemlerle karşılaşılırsanız, onları da çözmeye çalışmalısınız.

Şimdi Ek A'ya bakınız ve kontrol listesini iyice inceleyiniz. Bu modülde, bu listeyi nasıl kullanacağınızı öğreneceksiniz.

¹ Eğer sağlık personeline görevleri açıkça anlatamamışsa, sorumlu oldukları görevleri nasıl yapacaklarını biliniyorlarsa, onların performansını denetleyemezsiniz. Bu demektir ki, her sağlık personelinin görev tanımı olmalıdır. Görev tanımlarının nasıl hazırlanacağı veya gözden geçirileceği konusunda daha çok bilgi için, ek B'ye bakınız.

1.2.2 Bu bölge ziyaretinde hangi ek konulan kontrol etmeliyim?

Her bölge ziyaretinde kontrol ettiğiniz konuların yanında, ayrıca, her bir bölge ziyaretinde kontrol etmeniz gereken özel maddelerin de bir listesini yapmalısınız. Bu önemlidir, çünkü her sağlık ocağı ayrıdır ve problemleri zamanla değişir.

Bir sağlık ocağının gereksinimlerini bulmanın iyi bir yolu, o sağlık ocağından size gönderilmiş olan kayıtlara tekrar bir göz atmaktır. Mevcut olan tüm kayıtlara bakmalısınız, bunlar önceki denetim raporları ve rutin bildirimlerdir.

1. Önceki denetim raporları:

Bu raporlar size sağlık ocağının daha önceki problemlerini hatırlatır, böylece sağlık ocağının hala aynı alanlarda yardıma gereksinimi olup olmadığını görebilirsiniz. Çözümlerin uygun olup olmadıklarını görme fırsatınız da olur.

ÖRNEK

Bir bölge denetimcisi son denetim ziyaretinde sağlık personeline kısa eğitim sırasında sterilizasyon teknikleri konusunda bilgi veriyor, çünkü sterilizatörü doğru kullanmadıklarını görüyor.

Bir sonraki denetim ziyaretinde, denetimci, sağlık personelinin sterilizatörü doğru kullanmaya devam edip etmediklerini kontrol etmek istiyor.

Önceki denetim raporlarını gözden geçirmek, ayrıca, size yerine getirmeye söz vermiş olduğunuz konulan da hatırlatır.

Örneğin, sağlık personelinin size sipariş etmiş olduğu araç gereçleri, donanımı ya da diğer malzemeleri gönderdiniz mi? Siz unutsanız bile, onların hatırlayacağından emin olabilirsiniz. Ayrıca, sık kullanılan araç gereçleri, veya sağlık personelinin elinde olmayan yeni araç-gereçleri sağlamayı da düşünmelisiniz.

2.Rutin Bildirimler

Rutin Bildirim örnekleri arasında, Aylık Bildirimi Zorunlu Bulaşıcı Hastalıklar Formu, Aylık Aşı Sonuçları Çizelgesi veya lojistik ihtiyaçları için istekler bulunur. Bunlar, sağlık hizmetlerinin mevcut durumu hakkında bilgi verirler.

Rutin bildirimleri gözden geçirirken, ziyaret sırasında bakılması gereken aşılama hizmetlerinin durumunu düşününüz. Örneğin; kendinize şunları sorunuz:

- * Aylık aşı ihtiyacı isteminde son 3 ayda normal olmayan birşey var mı?
- * Rutin bildirimler zamanında yapılmış mı ?
- * Polio veya neonatal tetanos vakaları bildirilmiş mi veya normal olmayan bir kızamık trendi mi var?

ÖRNEK

Bölge denetimcisi rutin bildirimleri gözden geçirdi ve geçen üç ay içinde aşı ihtiyacında büyük bir düşüş olduğu dikkatini çekti.

Bu bölgenin problemli olabileceği kanısına vardıktan sonra, bölge denetimcisi sağlık ocağının aşı kullanımını incelemeye karar verdi. Aşı kullanımı şu yollarla kontrol edilebilir:

- * Soğuk zincir monitörlerini ve buzdolabı ısı izlem kayıtlarının kontrol ederek
- * Sağlık personelinin, istenecek aşı miktarını hesaplama konusundaki becerilerini kontrol ederek ve envanter kayıtlarını gözden geçirerek.
- * Sağlık personeline, sağlık ocağında uygulanan aşılama politikaları hakkında sorular sorarak.

1.3 NE ZAMAN DENETİM YAPILACAĞININ BELİRLENMESİ

- Her sağlık kurumuna yılda en az iki ziyaret programlayınız. Ziyaretleri aşı seanslarıyla aynı zamana gelecek şekilde programlamaya gayret gösteriniz. Her sağlık ocağında bir tam gün geçirmeyi planlayınız. Sağlık ocağına poliklinik açılmadan önce gelmek ve klinik bittikten uygun bir süre sonra ayrılmak, sağlık personeline görüş bildirmek ve devamlı eğitim sunabilmek açısından önemlidir.
 - Rutin sağlık ocağı bildirimlerinden alınan bilgilere dayanarak programlardaki yanlışlıkları düzeltiniz. Örneğin; bir sağlık ocağına fazladan bir ziyaret yapmaya şu durumlarda karar verebilirsiniz:
 - * Polio veya neonatal tetanos vakaları bildirilmiş ise,
 - * Bir sağlık ocağından rutin bildirimler yapılmamış ise,
 - * Bir sağlık ocağına yeni personel gelmiş ise,
 - * Bir sağlık ocağının yakın geçmişteki performansı çok düşük ise.
 - * Alışılmamış miktarda raporlu personel veya devamsızlık varsa.
 - Sağlık Ocağı Sorumlusu ile birlikte bölge denetim ziyaretleri için bir program hazırlayınız. Sağlık personeli ile iyi çalışabilmek için, bir ekip olarak çalışmak zorundasınız. Eğer onların hatalarını yakalamaya uğraşıyorsanız, ekip çalışması için uygun değilsiniz demektir. Bu nedenle, sağlık ocağına geleceğinizi önceden bildiriniz.
- Öte yandan, eğer sağlık ocağının yakınına kadar gittiyseniz ve ziyaret için yeterli zamanınız var ise, bu ziyareti önceden haber veremediğinizi düşünerek ziyaret yapma fırsatını kaçırmamalısınız.

Sağlık ocağı personeline yakın davranırsanız, beklenmediğiniz zamanlarda bile sizi güler yüzle karşılayacaklardır.

ALİŖTIRMA A

Bu alıştırmada, geçmişte karşılaşmış olduğunuz denetimcilerin sevdiğiniz ve sevmediğiniz, yönleri hakkında düşüneceksiniz. Bunu yapmak için, aşağıdaki bölümleri okuyunuz ve her sorudan sonra altındaki boşluğa yanıtlarınızı yazınız.

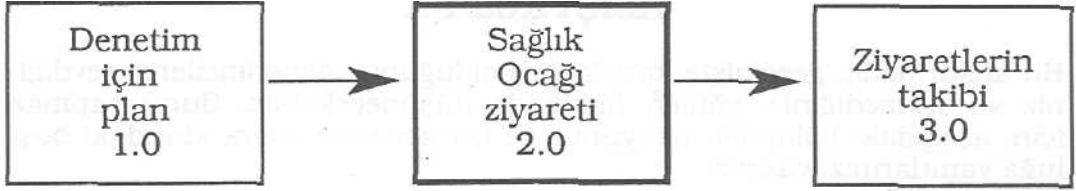
1. Sevdiğiniz şeyleri tanımlayınız:

Tanıdığınız iyi denetimciler hakkında sevdiğiniz şeyleri düşününüz. Örneğin, listedeki bir madde "ona ne zaman bir sorunla gitsem bana yardım etmeye hazırdı" olabilir. Her maddeyi birkaç sözcükle belirtiniz. Örneğin, "Her zaman yardıma hazır."

2. Sevdiğiniz şeyleri tanımlayınız:

Tanıdığınız denetimciler hakkında sevmediğiniz şeyleri düşününüz. Örneğin "işimi yaptığıma hiçbir zaman inanmazdı ve hep çalışırken omzumun üstünden bakardı". Her maddeyi birkaç sözcükle belirtiniz. Örneğin, "Güven eksikliği."

Kişisel görüşlerinizi belirtmek için hazır olduğunuzda, bunu rehberinize söyleyiniz.

2.0 SAĞLIK OCAĞINI ZİYARET EDİNİZ

2.1 BİLGİ TOPLAYINIZ

Sağlık ocağını ziyaretiniz sırasında bilgi toplarken, kontrol listesi size kılavuzluk edecektir. Bilgi toplamak için çok fazla yöntem vardır, ama en kullanışlı dört yöntem şunlardır:

1. Sağlık personeli ile konuşunuz
2. Kayıtları gözden geçiriniz.
3. Sağlık personelinin performanslarını gözleyiniz
4. Halktan kişilerle konuşunuz.

Önünüzdeki sayfalarda, bu dört yöntemin bilgi toplamada nasıl kullanıldıklarının açık tarifleri bulunmaktadır. Bunu, "Sağlık Ocağında GBP Denetimi için Kontrol Listesi" örneğini tamamlamak için gerekli bilgiyi toplamada, bu yöntemlerin nasıl kullanılacağı konusunda detaylı bir tanım izler.

Personelle tek tek konuşunuz.

Denetim ziyareti sırasında, sağlık ocağı personeliyle konuşunuz. Görevleri hakkında ne bildiklerini ve ne düşündüklerini öğrenmeye çalışınız. Eğer mümkünse her çalışanla tek tek görüşmeye çalışınız. Niçin orada olduğunuzu ve aşağıdakileri açıklayınız.

- * Oraya bir sorgu hakimi gibi davranmaya değil, onlara işlerinde yardımcı olmaya geldiğinizi anlatınız.
- * Kendi becerilerini ve gereksinimlerin sizin bildiğinizden çok daha iyi bildiklerine göre, kendi performanslarını değerlendirilmelerini isteyiniz.
- * Sağlık personelinin görev tanımlarına başvurunuz.

Sonra şunları sorunuz:

İşini tam anlamıyla yapabiliyor musun? Cevap Hayır ise, niçin?

İşinin herhangi bir bölümüne özel ilgin var mı?

Halkın daha iyi hizmet alabilmesi için sağlık ocağının nasıl organize edilmesi gerektiği konusunda bir fikrin var mı?

Kayıtları gözden geçirin.

Bilgiler genellikle kayıtlar gözden geçirilerek edinilir, çünkü kayıtlar size aşılama hizmetleri hakkında çok şey anlatabilir. Örneğin, size aşılama hizmetlerinin gezici ekip ile yapılıp yapılmadığını ya da belirli bir zaman diliminde ne kadar aşı kullanıldığını anlatır.

Kayıtların gözden geçirilmesinin iki ana amacı vardır:

- (1) Aşılama hizmetleri ile ilgili problemlerin farkına varmak. Örneğin, eğer son 6 aydır süreyansa ait kayıtlar tutulmamışsa, bir problem olduğunu anlarsınız.
- (2) Bilgilerin kalitesinin kontrol edilmesi. Veriler doğru mu? Bildirim sistemleri kullanılmış mı?

Aşılama oranları hakkında bilgi edinmek için, aşağıdaki kayıtları inceleyebilirsiniz:

- * Kart dosyaları
- * Aşı izlem çizelgeleri
- * Kayıt fişleri
- * Aylık aşı bildirimleri
- * Sabit ve gezici hizmet programları

Süreyans faaliyetleri hakkında bilgi edinmek için, aşağıdaki kayıtları inceleyebilirsiniz:

- * Hasta kayıtları
- * Süreyansa ait aylık kayıtlar
- * Hastalık grafikleri ve haritaları

Soğuk zincir sistemi hakkında bilgi edinmek için aşağıdaki kayıtları inceleyebilirsiniz:

- * Buzdolabı ısı izlem çizelgesi
- * Aşı ve araç-gereç stok kayıtları

Kayıtları gözden geçirmek size birçok bilgi verse de çoğunlukla aktivitelerin niteliği hakkında bir fikir vermez. Örneğin, gezici ekip tarafından yapılan aşılama hizmetlerinde uygun kontrendikasyonların konup konmadığını anlatmaz. Bunu öğrenmek için, başka yöntemler kullanılmalıdır.

Sağlık personelinin performanslarını gözleyiniz.

Sağlık personeli ile görevleri hakkında konuşmalı ve ayrıca onlar işlerini YAPARLARKEN gözlemelisiniz. Gözlem size performans hakkında en doğru bilgiyi verir. Sağlık personeli yaptığı hatanın farkında olmayabilir veya görevini tam anlamıyla yerine getirmediğini biliyor ve bunu sizden saklamak istiyor olabilir.

Sağlık personeli gözlerken:

- * Günlük görevlerinden birkaç tanesini yaparlarken onları izleyiniz.
- * Birkaç hastada aşılamanın uygulanışını ve aşı hikayesinin sorgulanışını gözleyiniz.
- * Hastaya bir zarar verilmediği sürece sağlık personeli çalışırken araya girmeyiniz.

**—TOPLULUK İÇİNDE SAĞLIK PERSONELİNİ ÖVÜNÜZ
DÜZELTMELERİNİZİ YALNIZKEN YAPINIZ !!!**

Halktan kişilerle konuşunuz

Halktan kişilerle konuşmak önemlidir, çünkü sağlık hizmetleri hakkında ne düşündüklerini, aşıya gelmemelerinin sebeplerini ve hizmetleri nasıl geliştirebileceğinizi öğrenmenin tek yolu budur.

Sağlık ocağındaki insanlarla samimi bir şekilde konuşunuz, ve köyün ileri gelenlerini ziyaret ediniz. Onlara şunları sorunuz:

- * Sağlık ocağı halkın gereksinim duyduğu hizmetleri sağlayabiliyor mu?
- * Hizmetler uygun zamanlarda sunuluyor mu?
- * Halk sağlık personelinin davranış ve alışkanlıkları hakkında ne düşünüyor?
- * Halk hizmetin geliştirilmesi için neler öneriyor? Ne gibi tavsiyeleri var?

Genellikle, kadınlarla, sağlık ocağını terk ederlerken konuşmak uygundur. Bu fırsatı örneğin; annelerin verilen talimatları hatırlayıp hatırlamadıklarını ölçmek için veya tekrarlanacak aşılar için yeniden gelmeleri gereken zaman konusunda sağlık personeli tarafından doğru bilgilendirilip bilgilendirilin ediklerini görmek için kullanınız.

İzleyen sayfalarda, Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesinin maddeleri bulunmaktadır. Kontrol listesinin her bölümünde, her maddeyi yanıtlamak için gerek duyduğunuz bilgiyi nasıl toplayacağınızın açık tarifi bulunmaktadır. Her bir kontrol listesi maddesi için yukarıda anlatılan dört yöntemden biri ya da birkaçı kullanılacaktır.

Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesi

Sağlık Ocağı: _____

Bugünün tarihi: _____

Son Ziyaret Tarihi: _____

Bir soru için "HAYIR" yanıtı verilirse, bu bir problem olduğunu ve ileri araştırma gerektiğini gösterir.

SAĞLIK PERSONELİ İLE KONUŞARAK ve KAYITLARI GÖZDEN GEÇİREREK denetim

1.Son ziyaretten bu yana buzdolabının ısısı günde iki kere kaydedilmiş mi ve ısısı +2 °C ile +8 °C arasında kalmış mı? EVET HAYIR

Şimdiki ısı derecesi: _____

2.Son ziyaretten bu yana yeterli miktarda aşı bulunduruluyor mu? (Ne çok az, ne de çok fazla) EVET HAYIR

3.Son ziyaretten bu yana bütün planlanan aşılama seansları {sabit ve gezici} uygulanmış mı? EVET HAYIR

4.Aşı izlem çizelgeleri doğru kullanılmış ve güncelleştirilmiş mi? EVET HAYIR

5.Aşıya devamsızlık oranları % 10'dan az mı? (OPV 1 ve OPV3 arasında, TT1 VE TT2 arasında, kızamık ve BCG arasında) EVET HAYIR

6.Sağlık ocağının mevcut aşılama oranlarını hedeflenen yıllık aşılama oranları ile karşılaştırınız. Sağlık ocağı hedeflerine ulaşabilmiş mi?
BCG hedefi? DBT3 hedefi? OPV3 hedefi? Kızamık EVET HAYIR
hedefi? TT2 hedefi? Doğumda neonatal tetanosdan EVET HAYIR
korunmuş çocuklar için hedef? EVET HAYIR
EVET HAYIR
ET HAYIR

7. Poliklinik kayıt defterine kaydedilen kızamık, neonatal tetanos ve polio vaka sayıları ile, aylık bulaşıcı hastalık bildirim formu ile bildirilen vaka sayıları uyumlu mu? EVET " HAYIR

8.Son ziyaretten bu yana sağlık ocağında polio veya neonatal tetanos vakalarında "sıfır" vaka bildirimi var mı? EVET HAYIR

9. Aşılama surveyansı ile ilgili kayıtlar, İl Sağlık Müdürlüğü'ne her ay zamanında ulaşmış mı? EVET HAYIR

Sağlık Ocağı GBP Denetimi için Kontrol Listelerinin doldurulması hakkında Talimatlar

Kayıtları Gözden Geçiriniz ve Sağlık Personeli ile Konuşunuz.

1. Buzdolabı, ısı çizelgesi kayıtlarını gözden geçiriniz. Sonra buz dolabındaki termometreyi okuyunuz ve dereceyi kontrol listesine kaydediniz. Eğer herhangi bir problem varsa, buzdolabından sorumlu sağlık personeli ile konuşunuz.
2. Aşı stoğunu gözden geçiriniz ve Ek C'ye başvurarak "maksimum stoğu" hesaplayınız. Eğer bir sorun varsa, depodan sorumlu sağlık personeli ile ve aşılama sağlamada görevli olan kişiyle konuşunuz.
3. Programlanmış aşı seanslarının hepsinin uygulanıp uygulanmadığını görmek için, aşı seansı takvimini gözden geçiriniz. Takvim anlaşılır değilse, sağlık merkezi denetimcisiyle konuşunuz.
4. Aşı izlem Çizelgelerini gözden geçiriniz. Eğer bir sorun varsa, çizelgeyi düzenlemekle sorumlu olan sağlık personeli ile konuşunuz.
5. Aşı izlem Çizelgesini gözden geçiriniz ve bir sorun varsa sağlık ocağı sorumlusu ile konuşunuz. Eğer sağlık ocağında Aşı izlem Çizelgeleri yoksa devamsızlık oranlarını hesaplamak için aşağıdaki formülleri kullanınız:

Doz 1-doz 3 (veya TT'nin iki dozu için)

$$\frac{\text{doz 1}}{\text{BCG - Kızamık} - \text{Toplam}} \times 100 = \text{Aşıya devamsızlık oranı}$$

$$\frac{\text{BCG} - \text{Kızamık} - \text{Toplam}}{\text{BCG}} \times 100 = \text{Aşıya devamsızlık oranı}$$

6. Aşı izlem Çizelgesini, aşılama oran çizgisinin yıllık hedef çizgisine yakın olup olmadığını görmek için gözden geçiriniz. Sağlık ocağının hedeflerine ulaşmak yönünden izlenmesi hakkında sağlık ocağı denetimcisi ile konuşunuz. Aşı izlem Çizelgesinin kullanımı hakkında daha fazla bilgi için EK D'ye bakınız.

Eğer Aşı izlem Çizelgesi yok ya da güncel değilse, aşı kayıtlarını kullanarak her bir antijen için oranı hesaplayınız. Sonra bu oranı sağlık ocağının hedefleriyle karşılaştırınız. Oranın hesaplanması ve bir hedefle karşılaştırılması hakkında daha fazla bilgi için, Ek E'ye bakınız.

7. Hasta kayıtlarını gözden geçiriniz ve son bildirim tarihinden bu yana neonatal tetanos, kızamık ve polio vakalarını sayınız. Sonra bunu Bildirimi Zorunlu Bulaşıcı Hastalıklar Formundaki sayılarla karşılaştırınız. Eğer bir sorun çıkarsa, hasta kayıtlarını ve Bildirimi Zorunlu Bulaşıcı Hastalıklar Formunu tutan sağlık personeli ile konuşunuz.
8. Aylık bildirim formunu tekrar gözden geçiriniz. Hastalık vakalarını teşhis etmekle sorumlu olan sağlık personeli ve Sağlık Ocağı Sorumlusuyla konuşunuz. "Sıfır" bildirim hiç vaka olmamış demektir.
9. Sağlık ocağı raporlarını, İl Sağlık Müdürlüğü'ne göndermekle sorumlu olan sağlık personeli ile konuşunuz. Raporları zamanında gönderip göndermediğini sorunuz. Bu soruya verdiği yanıtı, İl Sağlık Müdürlüğü'nde iken aldığınız raporların tarihleri ile karşılaştırınız.

**SAĞLIK OCAĞI GBP DENETİMİ İÇİN
KONTROL LİSTESİ**

SAĞLIK PERSONELİNİ GÖZLEYEREK denetim:

Sağlık personelinin en az 5 gebe kadını ve 5 çocuğu aşılarken gözleyiniz. 10 ve 11 numaralı soruların yanıtlarını, aşağıdaki boş yerlere kaydediniz:

10. Gebe kadın ve çocuğun (çocukların) aşılanma durumları sorgulandı mı?

11. Her enjeksiyon bir steril şırınga ve steril iğne ile mi uygulandı?

GEBE KADINLAR:

Soru 10

Soru 11

Birinci gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

ÇOCUKLAR:

Birinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesini Tamamlama Talimatları

Sağlık Personelini Gözleyiniz.

Sağlık personelini en az 10 insanın (5 gebe kadın ve 5 çocuk) aşılama hikayesini sorgularken ve aşılarken gözleyiniz. Sağlık personelini gözlerken, eğer bir gebe kadın veya çocuk zarar görmeyecekse (örneğin steril olmayan iğne ve şırınga kullanımından zarar görebilirler), açıkça ikaz etmeyiniz, işlerine karışmayınız. Açıklamalarınızı onlarla başbaşa kalınca yapınız.

10. Sağlık personelinin, yalnızca aşı yaptırmaya gelen gebe kadınlara ve çocuklara değil, sağlık ocağına giren her çocuğa ve gebe kadına aşı kartlarını sorup sormadıklarını ve kontrol edip etmediklerini gözleyiniz. Sonra, gebe kadına ya da çocuğa başka birgün tekrar gelmelerini söylemek yerine, bir an önce aşılarını uygulamayıp uygulamadıklarını gözleyiniz.

Eğer aşılama hikayesi sorgulanmamış aşılanmaya gereksinimleri olan gebe kadın ve çocuklar var ise bu bir "kaçırılmış fırsat"tır.

11. Sağlık personelinin aşılamada steril teknikler kullanıp kullanmadıklarını gözleyiniz. Steril aşı teknikleri hakkında daha detaylı bilgi için, GBP kursunda ikinci modüldeki (Aşı Uygulamaları) "Şırıngalar, İğneler ve Sterilizasyon" bölümünü okuyunuz.

Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesi

KADINLARLA KONUŞARAK denetim

12. Aşı kartlarına bakmak için ricada bulununuz. Gebe kadınlar ve çocuklar için uygulanan aşı takvimi ve aşı kontrendikasyonlar uygun mu?

13. Kadına şu soruyu sorunuz "Kendinizin (gebe ise) ve / veya çocuğunuzun aşısı için tekrar ne zaman geleceksiniz? (Kadının yanıtıyla aşı kartında yazanı karşılaştırınız. Eğer kadının yanıtı tekrarı gelmesi gereken en erken tarihi vermiyorsa, "HAYIR" yanıtını kaydediniz)

	Soru 12		Soru 13	
Birinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Altıncı Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Yedinci Görüşme 1	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Sekizinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dokuzuncu Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Onuncu Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

Her kadına aşılama hizmetlerinin iyileştirilmesi için ne gibi tavsiyeleri olduğunu sorunuz:

Sağlık Ocağında GBP Denetimi için Kontrol Listesini Tamamlama Talimatları

Kadımlarla Konuşunuz

Kadınlar ve çocukların sağlık ocağından çıkmakta kullandıkları kapının dışında durunuz. Kendinizi tanıtır ve bu sağlık ocağındaki aşı hizmetleri hakkında araştırma yaptığınızı söyleyiniz. Teker teker on kadına bazı sorulan yanıtlayıp size yardımcı olup olmayacaklarını sorunuz.

12. Sağlık personelinin doğru aşı programına göre aşı yapıp yapmadığını ve kontrendikasyonlar için uygun politikalar uygulayıp uygulamadığını görmek için, kadının ve/veya çocukların aşı kartlarını kontrol ediniz. Ülkemizde uygulanan aşı takvimi şöyledir:

Çocuk Aşı takvimi		Tetanos Toksoid Aşı Takvimi	
Çocuğun Yaşı	Aşılar	Doz	Verileceği zaman
8 haftalık	BCG, OPV-1 DBT-1	TT 1	Gebeliğin 4.ayından itibaren
12 haftalık	DBT2 ve OPV 2	TT 2 TT3	TT1'den en az 4 hafta sonra TT2'den en az altı ay sonra
16 haftalık	DBT-3 ve OPV-3	TT 4	TT3'den en az bir yıl sonra
9 aylık	Kızamık	TT 5	TT4'den en az bir yıl sonra

Eğer gebe kadın ya da çocuk, olması gereken aşırı olmamışsa, bunun sebebini bulunuz. Sağlık personelinin uygun kontrendikasyonları koyup koymadığını kontrol ediniz. Aşağıdaki durumlar, şu anda aşı için tek kontrendikasyonlardır:

- * Bir önceki doza şiddetli reaksiyon göstermiş olan çocuğa ikinci veya üçüncü DBT aşı dozunu uygulamayınız. (özellikle reaksiyon en jeksiyondan sonraki 3 gün içinde meydana gelen bir konvülsiyon veya şok şeklinde gelişmiş ise)
- * AIDS hastalığı olan bir çocuğa BCG aşısı vermeyiniz.
- * Hastanede bakım gerektiren bir hastalığı olan çocuklar için çocuğun aşılanıp aşılanmayacağı kararını, hastanede çocuğun bakımını yapan doktor vermelidir.

13. Kadının bu soruya yanıtını, aşı kartıyla karşılaştırınız. Eğer kadının yanıtı tekrar gelmesi gereken en erken tarihi vermiyorsa, "HAYIR**" yanıtını kaydediniz.

Sonra ona, aşı hizmetlerinin iyileştirilmesi konusunda bir tavsiyesi olup olmadığını sorunuz. Ayrıca ona şu sorulan da sorabilirsiniz:

"Sağlık ocağı gereksinim duyduğunuz hizmetleri sağlayabiliyor mu?"

"Hizmetler uygun zamanlarda sunuluyor mu?" "Sağlık personeli nazik ve çalışan mı?"

Yanıtları kontrol listesine kaydediniz. Bitirdiğiniz zaman, ona yardımları için teşekkür ediniz.

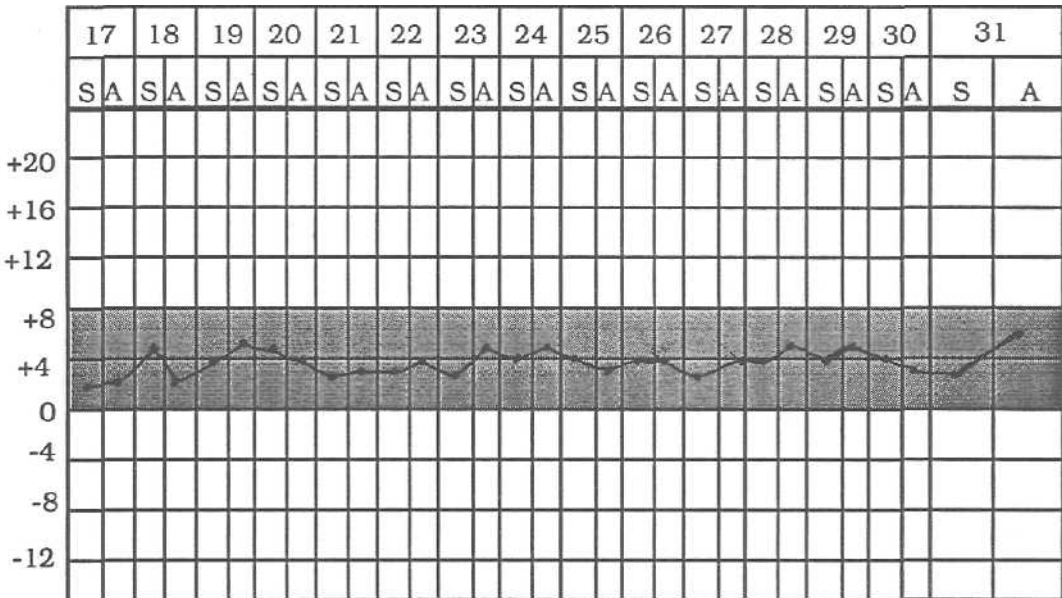
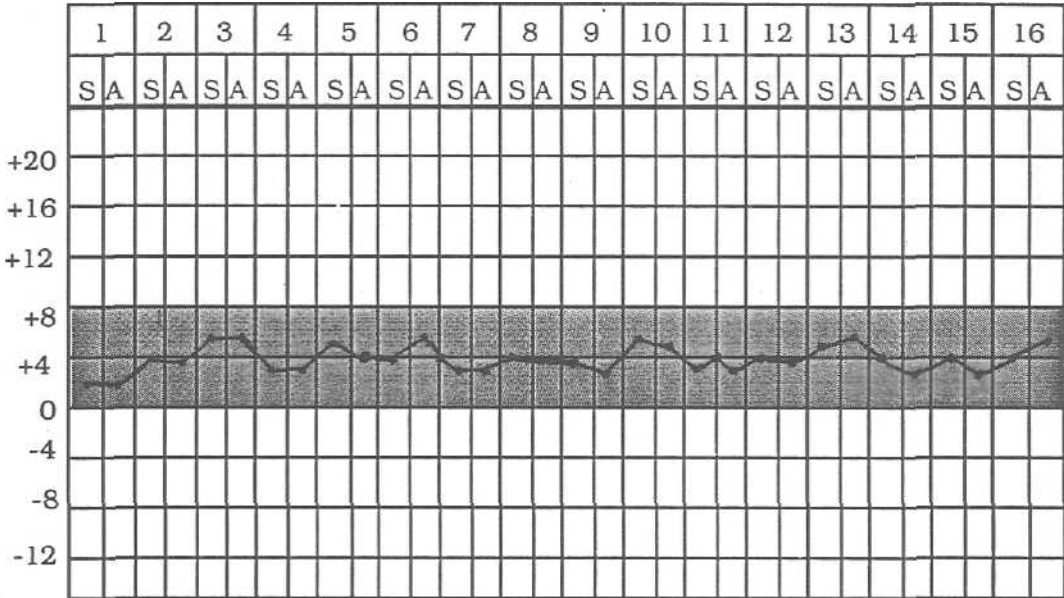
ALİŞTIRMA B

Bölüm 1

Alıştırmanın bu bölümünde, Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesi örneğine uygun yanıtlan kaydedeceksiniz. Aşağıdaki açıklamayı okuyunuz ve bunu, kontrol listesindeki 1-9 arasındaki sorulan yanıtlamakta kullanınız. Sayfa 25'i açınız ve yanıtlarınızı oraya kaydediniz.

3 Mayıs 1991 tarihinde, bölge denetimcisi Ayşe, Orhangazi Sağlık Ocağına ikinci bir ziyaret yapıyor. Sağlık ocağını en son iki ay önce, Şubat 1991'in sonunda ziyaret etmişti. İkinci ziyareti sırasında, Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesini kullanarak aşağıdaki bilgileri edindi:

* Buzdolabının şu andaki ısısı +4 °C'dir. Mart ayında herhangi bir problem olup olmadığını şu derece çizelgelerini gözden geçirerek teşhis ediniz.

S: Sabah

A: Akşam

Aşı stoğu kayıtlarını gözden geçirerek BCG, DBT, OFV, TT aşılarının miktarı konusunda bir problem olmadığını inceleyin. Aşağıdaki stok kaydını gözden geçirerek kızamık aşısının sağlanması konusunda Nisan ayında bir problem olup olmadığına karar veriniz. Mart ayında 50 ampul kızamık aşısı kullanıldığını ve o ay bu konuda bir problem olmadığını gözönüne alınız. (Ek D'ye bakınız).

GENİŞLETİLMİŞ BAĞIŞIKLAMA PROGRAMI				MİKTAR KONTROL KAYDI	
DEPO:Orhangazi		Sağlanan madde:Kızamık aşısı		Son tarih:Aralık 1991	
Tarih:	Alınan miktar	Kullanılan miktar	Sağlık ocağında mı, gezici hizmet sırasında mı kullanıldı	Kalan	Düşünceler
28/3/91		1	Sağlık Ocağı	12	Bugün istek yapıldı
29/3		2	Sağlık Ocağı	10	
1/4/91		2	Sağlık Ocağı	8	
2/4		2	Sağlık Ocağı	6	
3/4	51	3	Sağlık Ocağı	54	İl Sağlık Md.lüğünden alındı
4/4		2	Sağlık Ocağı	52	
5/4		3	Sağlık Ocağı	49	
8/4		1	Sağlık Ocağı	48	
9/4		3	Sağlık Ocağı	45	
10/4		3	Sağlık Ocağı	42	
11/4		1	Sağlık Ocağı	41	
12/4		3	Sağlık Ocağı	38	
15/4		2	Sağlık Ocağı	36	
16/4		3	Sağlık Ocağı	33	
17/4		3	Sağlık Ocağı	30	
18/4		1	Sağlık Ocağı	29	
19/4		2	Sağlık Ocağı	27	
22/4		2	Sağlık Ocağı	25	
23/4		1	Sağlık Ocağı	24	
23/4		4	Keşmir, gezici hizmet	20	
23/4	1		Keşmir, gezici hizmet	21	
24/4		3	Sağlık Ocağı	18	Bugün istek yapıldı
25/4		1	Sağlık Ocağı	17	
26/4		2	Sağlık Ocağı	15	
29/4		1	Sağlık Ocağı	14	
30/4		3	Sağlık Ocağı	11	
Memurun Adı: Ahmet DEMİR					

Alıştırma B, Bölüm Bir (Devam)

- * Geçen ay içinde gezici hizmet seansı iptal edilmiş.
- * Aşı İzlem Çizelgeleri, Aylık Aşı Sonuçları Çizelgesinde bulunan bilgiler doğru ve güncel.
- * DBT1 ve DBT3 arasındaki aşıya devamsızlık % 10'dan az. Bir sonraki sayfadaki Aşı İzlem Çizelgesini gözden geçirerek, OPV1 ve OPV3 arasında aşıya devamsızlık oranını belirleyiniz.
- * Aylık Aşı İzlem Çizelgeleri gözden geçirildiğinde; sağlık ocağı BCG aşısında hedefine hemen hemen ulaşmış; fakat DBT3, kızamık, TT2 aşılarında ve doğumda çocukları neonatal tetanosdan koruma hedefine ulaşamamış. Bir sonraki sayfadaki Aşı İzlem Çizelgesini gözden geçirerek, sağlık ocağının OPV3 aşısında hedefine ulaşip ulaşmaya çağını karşılaştırınız.
- * Hasta kayıt defterindeki kızamık, neonatal tetanos ve polio vakaları sayısı, Aylık Bildirimi Zorunlu Bulaşıcı Hastalıklar Formuna kaydedilmiş olan sayıyla uyuyor.
- * Son altı ay içine sağlık ocağı sıfır polio ve neonatal tetanos vakası görmüş ve kızamık vakası sayısında da normal olmayan bir artış veya düşüş olmamış.
- * Sağlık ocağı sorumlusu raporları her ayın birinci gününde gönderdiğini söyledi.

Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesi

Sağlık Ocağı: Orhangazi Sağlık Ocağı

Bugünün Tarihi: 3 Mayıs 1991 Son Ziyaret tarihi: 28 Şubat 1991

Bir soru için "HAYIR" yanıtı verilirse, bu bir problem olduğunu ve ilave araştırma gerektiğini gösterir.

SAĞLIK PERSONELİ İLE KONUŞARAK ve KAYITLARI GÖZDEN GEÇİREREK denetim

1.Son ziyaretten bu yana buzdolabının ısısı günde iki kere kaydedilmiş mi ve ısısı +2°C ile +8°C arasında kalmış mı?

EVET HAYIR

Şimdiki ısı derecesi: _____

2.Son ziyaretten bu yana yeterli miktarda aşı var mı? (Ne çok az, ne de çok fazla)

EVET HAYIR

3.Son ziyaretten bu yana bütün planlanan aşılama seansları uygulanmış mı? (Sabit ve gezici)

EVET HAYIR

4.Aşı izlem çizelgeleri doğru kullanılmış ve güncelleştirilmiş mi?

EVET HAYIR

5.Aşıya devamsızlık oranları %10'dan az mı? (OPV1 ve OPV3 arasında, TT1 ve TT2 arasında, kızamık ve BCG arasında)

EVET HAYIR

6.Sağlık ocağının mevcut aşılama oranlarını hedeflenen yıllık aşılama oranları ile karşılaştırınız. Sağlık ocağı hedeflerine ulaşılabilmiş mi?

EVET HAYIR

BCG hedefi?

EVET HAYIR

DBT3 hedefi?

EVET HAYIR

OPV3 hedefi?

EVET HAYIR

Kızamık hedefi?

EVET HAYIR

TT2 hedefi?

EVET HAYIR

Doğumda neonatal tetanosdan korunmuş çocuklar için hedef?

EVET HAYIR

7. Poliklinik kayıt defterine kaydedilen kızamık, neonatal tetanos ve polio vaka sayıları ile, aylık bulaşıcı hastalık bildirim formu ile bildirilen vaka sayıları uyumlu mu?

EVET HAYIR

8. Son ziyaretten bu yana sağlık ocağında veya neonatal tetanos vakalarında "sıfır" vaka bildirimi var mı?

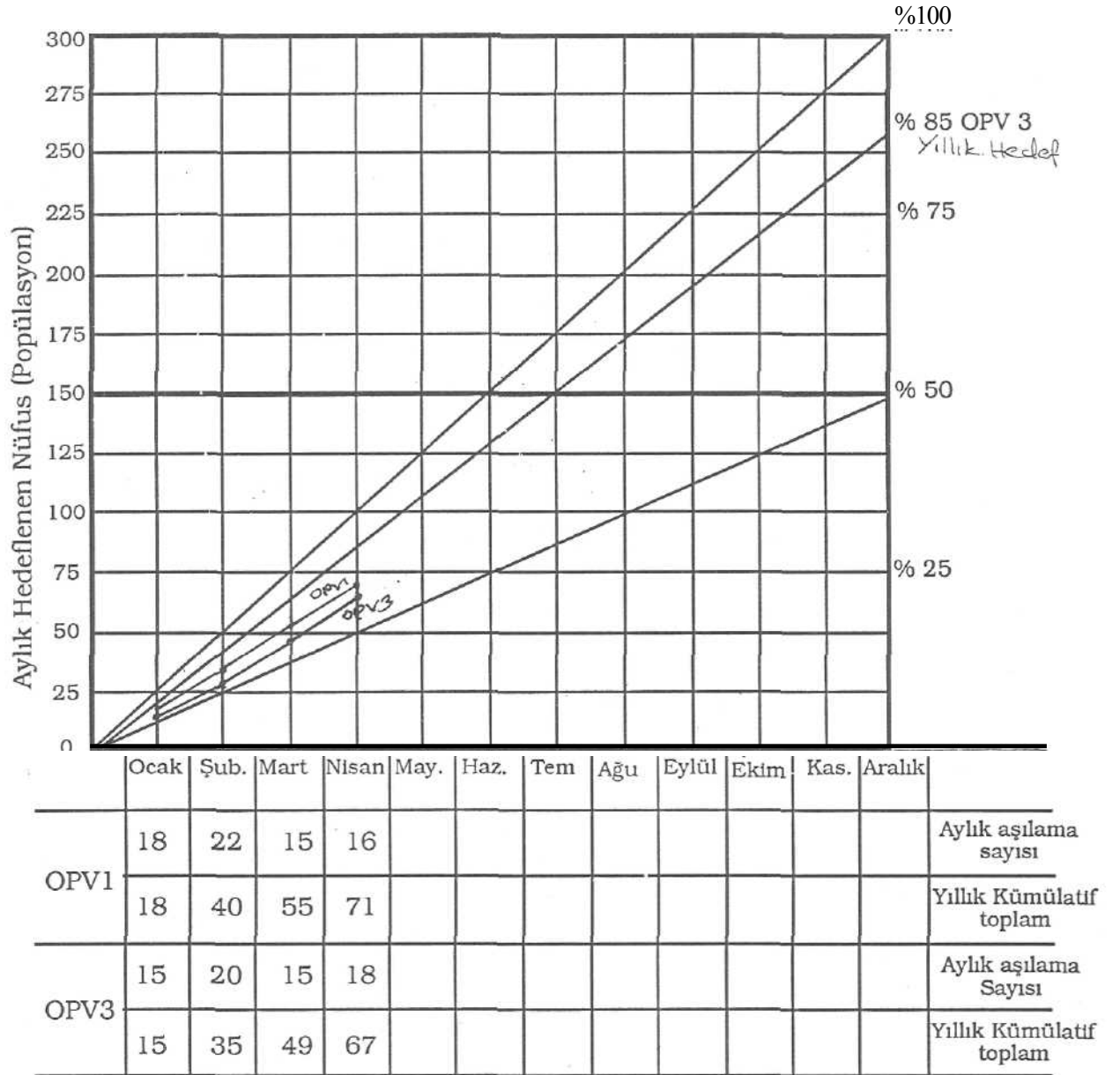
EVET HAYIR

9. Aşılama ve sürveyansı ile ilgili kayıtlar İl Sağlık Müdürlüğüne her ay zamanında ulaşmış mı?

Aşı İzlem Kartı

Sağlık Ocağı : Orhangazi S.O.
Yıl: 1991 Aşı : OPV1 ve OPV3

Yıllık Hedeflenen Nüfus: 300
Yıl için hedeflenen % 85 OPV3
minimum aşı oranı

ALİŞTIRMA B

BÖLÜM 2

Alıştırmanın bu bölümünde, Sağlık ocağında GBP denetimi için kontrol listesini yanıtlamaya devam edeceksiniz. Bu alıştırmaı yapmak için, aşağıdaki hikayeyi okuyunuz ve 27 ve 28. sayfadaki kontrol listesinde doğru yanıtları daire içine alınız.

Bölge denetimsi Mehmet, bir ebeyi hamile bir kadını muayene ederken gözledi. Ebe, kadının aşı kartına bakmak istedi, ama kadın bir aşı kartı olmadığını söyledi. Sonra kadına, özellikle Tetanos Toksoid olmak üzere hiç aşı olup olmadığını sordu. Gebe olmadığını söyledi. Ebe kullanıldıktan sonra atılacak bir iğne ve enjektör aldı, ambalajlarını açıp çöpe attı, enjektöre 0.5 ml. Ad-sorbe Tetanos Toksoidi çekti, kadının kolunu temizledi ve kas içine uyguladı. Sonra iğneyi ve enjektörü çöpe attı. En son olarak, kadına hamilelik sırasında kendisine nasıl bakması gerektiği konusunda öğütler verdi.

Mehmet, kadını sağlık ocağından çıkarken durdurdu. Aşı programına uyulup uyulmadığını görmek için aşı kartına baktı. (Sağdaki karta bakınız.)

Sonra kadına şunu sordu, "Aşı için tekrar ne zaman gelmeniz gerekiyor? "Kadın, ebenin bir sonraki enjeksiyon için sekiz hafta içinde tekrar gelmesini söylediği yanıtını verdi. Hizmetlerin ne yönde iyileşmesini istediğini sorunca, kadın ebeyi görmek için bu kadar uzun süre beklemese daha çok memnun kalacağını söyledi.

TT AŞI KARTI

Soyadı: Kof

Adı: Esra Doğ.Tarihi: 1968

Adres: Torba Köyü

Milas/MUĞLA

Çocukluk çağındaki DBT/DT AŞILARI

Doz sayısı:

Bilinmiyor : X

Yetişkin TT

Tarih

Gün Ay Yıl

1.doz

03 / 05 / 91

2.doz

3.doz

4.doz

SAĞLIK PERSONELİNİ GÖZLEYEREK denetim:

Sağlık personelinin az 5 gebe kadını ve 5 çocuğu aşılariken gözleyiniz. 10 ve 11 numaralı soruların yanıtlarını, aşağıdaki boş yerlere kaydediniz:

10. Gebe kadın ve çocuğun (çocukların) aşılanma durumu sorgulandı mı?

11. Her enjeksiyon bir steril şırınga ve steril iğne ile mi uygulandı?

GEBE KADINLAR:**Soru 10****Soru 11**

Birinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

ÇOCUKLAR:

Birinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

KADINLARLA KONUŞARAK denetim

12. Aşı kartlarına bakmak için ricada bulununuz. Gebe kadınlar ve çocuklar için uygulanan aşı takvimi ve aşı kontrendikasyonları uygun mu?
13. Kadına şu soruyu sorunuz "Kendinizin (gebe ise) ve/veya çocuğunuzun aşısı için tekrar ne zaman geleceksiniz? (Kadının yanıtıyla aşı kartında yazanı karşılaştırınız. Eğer kadının yanıtı tekrar gelmesi gereken en erken tarihi vermiyorsa, "HAYIR" yanıtını kaydediniz)

Soru 12**Soru 13**

Birinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Altıncı Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Yedinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Sekizinci Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dokuzuncu Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Onuncu Görüşme	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

Her kadına aşı hizmetlerinin iyileştirilmesi için ne gibi tavsiyeleri olduğunu sorunuz:

Kontrol listesinde bulunmayan bir problem buldunuz mu? Cevabınız evetse, anlatınız.

Bu alıştırmaı bitirdiğiniz zaman, rehberinize bildiriniz.

2.2 SORUNLARI ÇÖZÜNÜZ

Verileri toplamayı bitirdiğiniz zaman, bütün saflık ocağı personeli bir tartışma için biraraya toplayınız. Bu noktada yapılacak bir grup tartışması, şunları sağlayacaktır:

- * Herkesin fikri ve endişesi öğrenilir
- * Sorunların bütün sebepleri belirlenir
- * Sorunlara olası çözümler hakkında daha fazla fikir sahibi olunur
- * Personel, onların fikirlerine saygınız olduğunu hissederek

Bir tartışma yönetirken, bu bölümde anlatılan noktaları rehber olarak kullanınız.

2.2.1 Gözlemlerinizi anlatınız ve tek tek saflık personelinin duyduğunuz yorumları (İyi ve kötü) özetleyiniz.

Bir grup tartışması başlatmanın en iyi yolu, saflık ocağı personelinin en iyi yapabildiği iki ya da üç şeyi yorumlamaktır. Bunu yapmakla onların yorucu işini takdir etmiş olacak ve sorunları çözmede motivasyonlarını artıracaksınız.

ÖRNEK

BÖLGE DENETİMCİSİ Mehmet, SAĞLIK OCAĞINDAKİ BİR TOPLANTIYA ŞUNLARI SÖYLEYEREK BAŞLADI:

Saflık ocağının faaliyetlerini şöyle bir gözden geçirirsek, çok başarılı bir günü geride bıraktığımızı rahatlıkla söyleyebilirim. Birçok şey, özellikle sürveyans aktiviteleri ve Aşı İzlem Çizelgesinin kullanılışı, son ziyaretimden bu yana oldukça gelişmiş. Sizi başarılarınızdan dolayı kutluyorum. Bugün içinizden birkaçınızla konuştum ve bana iptal edilen aşı seansları ve aşı sıkıntısı hakkındaki sorunlarınızı anlattınız. Ayrıca iki saflık personelinin kadın ve çocukları steril olmayan iğnelerle aşıladıklarını gördük ve DBT1 ve DBT3 arasında aşıya devamsızlık oranının % 15 olduğunu gözledik.

Sizinle bu sorunların sebepleri hakkında konuşmak istiyorum.

2.2.2 Öncelikli sorunların hangileri oldukları konusunda fikir birliğine varınız.

Gözlemlerimizi sunduktan sonra, sağlık personeline hangi sorunları en önemli olarak gördüklerini sorunuz. Hangi sorunların öncelikli olduğuna şöyle bir sıralama ile karar veriniz:

GÜVENLİ OLMA sorunları çözülmesi gereken en önemli sorunlardır, çünkü personel veya halktan bir kişiye zarar verebilirler. Güven sorunlarının bir örneği, hastalık bulaşmasına sebep olabileceği için steril olmayan iğne kullanmaktır.

KALİTE sorunları öncelikte ikincidir. Bunun bir örneği, kadınları aşının niçin gerektiği konularında, olası yan etkiler hakkında ve tekrar gelmeleri gereken zaman konusunda bilgilendirmeyen bir sağlık personelidir.

VERİM sorunları öncelikte üçüncüdür. Örnekleri, sağlık personeli görevi için uzun sıralar oluşturan kadın ve çocuklar veya sağlık ocağı personelinin gereğinden az veya çok çalışmasına sebep olan yanlış personel düzenlemeleridir.

ÖRNEK

Bölge denetimsi Mehmet sordu: Sizce, bu sorunlardan en önemlileri hangileri olmalıdır?

Biraz tartışmadan sonra, sağlık ocağı personeli şunları söyledi: Hepsi önemli, fakat en önemli sorun, sağlık personelinin kadın ve çocukları aşılarken steril olmayan enjektör kullanmalarıdır. Aşı, güvenli olmalıdır. İkinci en önemli sorun ise, aşı sıkıntısıdır, çünkü aşı seanslarının iptal edilmesinin nedeni yeterli miktarda aşının olmayışıdır. Ayrıca, aşuya devamsızlık sorununun bir nedeni de yeterli miktarda aşı olmamasıdır. Çünkü aşı olmadığını bildikleri için, personel, aşı takibi yapmak istemiyor. Bundan dolayı, öncelikle bu sorunların üzerinde durmalıyız.

2.2.3 Sorunları detaylı olarak açıklayınız.

Bir sorunu açıklarken aşağıdaki sorulardan mümkün olduğu kadarını yanıtlayınız:

- * Hangi görevler doğru olarak yerine getirilmiyor?
- * Sorun nerede oldu?
- * Sorun kimden kaynaklanıyor? Bütün sağlık personelinin mi yoksa yalnızca belli sağlık personelinin mi?
- * Sorun ne zamanlar ve ne sıklıkta karşınıza çıkıyor?
- * Sorun ne zaman oluşmaya başladı?

ÖRNEK

Bölge denetimcisi Mehmet şunları söyledi: Bugün yeterli miktarda aşının olmaması konusunda aşağıdaki bilgileri edindik:

- * Her ay yeterli miktarda aşı sağlanamıyor.
- * Geçen üç ay içinde her ay meydana gelen aşı sıkıntısı bütün aşılar için geçerliydi ve bu süreç içerisinde aşı talebinde beklenmeyen bir artış olmadı.
- * Her ay aşı istemi yapılmış olmasına rağmen, düzenli aşı stoğu kayıtları tutulmadı.
- * Aşı ihtiyacı, tavsiye edilen belirleme yöntemleri (önceden kullanılan miktar artı fazladan ve rezerve stok için) temel alınarak yapılacağına, kaba bir belirlemeyle yapıldı.

Sağlık Ocağı Sorumlusu şunları söyledi: Gereken aşı miktarını belirlemek için bir yöntem olduğumu bilmiyordum.

Depo memuru şunları söyledi: Elimize geçen aşı miktarının düzenli kayıtlarım tutmaya çalıştım. Fakat aşı alan ve dağıtan tek sağlık memuru ben değilim ve bazen diğer sağlık memurları aşı kullandıkları zaman formu doldurmuyorlar. Tüm bunlara rağmen, aslında bu olay o kadar da önemli değil, çünkü kayıtlar hiç kimse tarafından aranıp, kullanılmıyor.

Diğer sağlık memurları şunları söylediler: Aşı aldığımız zamanlar bunu depo kaydına işlemiyorduk. Çünkü bunu yapmamız gerektiğini bilmiyorduk. Ayrıca, stok kayıtları hiçbir zaman aynı yerde olmuyor ve onları bulmak oldukça güç.

2.2.4 Sorunların olası sebeplerini belirleyiniz.

Sorunların olası sebeplerini belirlerken aşağıdaki soruları sorunuz.

1. Sağlık personeli görevini yerine getirmesi için gerekli olan beceri ve bilginin eksikliği hissediyor mu?
2. Sağlık personeli, motivasyon eksikliği hissediyor mu?
3. Yeterli performansın sağlanmasına engeller var mı?
4. Sağlık personeline görevini yapması söylenmiş mi? Bu onun görev tanımında yer alıyor mu?

ÖRNEK

Sağlık ocağı personeli ve bölge denetimcisi, aşı sıkıntısı sorununun sebeplerinin şunlar olabileceği konusunda fikir birliğine vardılar:

- * Birkaç görevli yeterli bilgi ve beceriye sahip değillerdi:
 - 1) Sağlık Ocağı Sorumlusu sağlanması gereken aşı miktarını belirleme becerisine sahip değildi.
 - 2) Sağlık personeli stok kayıtlarını doldurmak için gereken beceriye sahip değillerdi.
 - * Depo memurunda motivasyon eksikliği vardı,, çünkü stok kayıtları hiçbir zaman kullanılmıyordu ve onun kayıt tutma çabaları hiçbir zaman anlaşılmıyordu.
 - * Sağlık personelinin önünde stok kayıtlarını bulamamak gibi bir engel vardı.
 - * Sağlık personeli stok kayıtlarını doldurmaktan sorumlu olduklarını bilmiyorlardı.
-

2.2.5 Doğru çözümleri seçiniz

Her zaman için her soruna birkaç çözüm vardır. Sorunun tam ve ayrıntılı nedeni veya nedenlerini hedef alan çözümü seçtiğinizden emin olunuz. Mümkün olan zamanlarda, sağlık ocağı personeli tarafından önerilen çözümlere öncelik tanıyınız. Olası çözümlerin bazı örnekleri aşağıda liste halinde verilmiştir:

Eğer neden bilgi ya da beceri eksikliği ise:

- * Görevi kolaylaştırınız.
- * Periyodik pratik yapma olanağı sağlayınız.
- * Eğitim sağlayınız
- * Hedefleri/amaçları netleştiriniz.

Eğer neden motivasyon eksikliği ise:

- * Negatif etkenleri azaltınız veya ortadan kaldırınız.
- * Başarılı personeli ödüllendiriniz.
- * Başarısız personeli ödüllendirmeyiniz.

Eğer neden bir engelse: _

- * Engeli yok ediniz veya etkisini azaltınız

Eğer neden sorumlulukların iyi dağıtılamamış olması ise:

- * Sağlık personelinin görev tanımını gözden geçiriniz ve sağlık personeli ile yeni sorumluluğunu tartışınız.

ÖRNEK

Sağlık ocağı personeli ve bölge denetimcisi, sorunlarına aşağıdaki çözümleri uygulamayı kararlaştırdılar.

- * Bölge denetimcisi sağlık ocağı sorumlusuna aşı ihtiyacının nasıl hesaplanacağını öğretecek ve birlikte uygulama yapacaktır.
- * Depo memuru, diğer sağlık personeline kullandıkları aşığı kaydetmek için stok kayıtlarını nasıl kullanmaları gerektiğini öğretecektir.
- * Stok kayıtlarının aşı gereksinimini hesaplamak için düzenli bir şekilde kullanıldığını gören personel işine daha iyi motive olacaktır.
- * Buzdolabının solundaki rafın stok kayıtlarını koymak için kullanılacağını kararlaştırılması, sağlık personelinin stok kayıtlarını bulamama engelini ortadan kaldıracaktır.
- * Sağlık personeli stok kayıtlarını doldurmaktan sorumlu oldukları konusunda bilgilendirecek ve görev dağılımındaki yanlışlıklar düzeltilecektir.

Aşağıdakiler, bir sağlık ocağında denetim ziyareti sırasında karşılaşılabileceğiniz olası sorunların bazı örnekleridir. Sorunları, v.bazı olası nedenler ve çözümler takip etmektedir. Bu örnekleri okurken, burada anlatılan uygulamaların sizin denetlediğiniz sağlık ocaklarına nasıl uygulanabileceklerini düşününüz.

ÖRNEK 1 :

Sorunu Açıklayınız	Olası Nedenleri Belirleyiniz	Olası Çözümleri belirleyiniz
Anneler çocuklarını gereken bütün aşılarının tamamlanması için tekrar getirmiyorlar ve sağlık personeli sağlık eğitimi sağlamıyor, gerekli takibi yapmıyor. Bunun sonucu olarak, OPV1 ve OPV3 aşıya devamsızlık oranı % 20.	Annelerde aşının gerekliliği ve tekrarlanacak aşılar için birkaç kez gelme konularında bilgi eksikliği var.	Anneleri aşının gerekliliği ve tekrar gelmeleri gereken zaman konularında eğitiniz.
	Sağlık personeli motive olmamış ve takip yapmak ve anneleri eğitmek konularında fazla vakit sarfetmiyor.	Sağlık personeline, takibin niçin gerekli olduğunu açıklayınız, denetimi arttırınız ve başarılı olanları ödüllendiriniz.
	Sağlık personelinin önünde aşı seansları sırasında anneleri iyi eğitmek ve takip düzenlemek için yeterli zaman bulamamak gibi bir engel var.	Sağlık personeline, aşı seansları sırasında annelerin eğitimi ve takip konularında yardımcı olabilecek halktan gönüllüler seçiniz.
	Sağlık personeli takip düzenlemek ve anneleri eğitmek konularıyla yükümlü idiler, o yüzden "görev verilmemesi" bir sorun değildir.	

Mümkün olduğu kadar sorunların çok çeşitli nedenlerini düşünmek, önemlidir. Eğer yukarıdaki sorunla uğraşan sağlık ocağı sorumlusu sorunun bütün olası nedenlerini göz önüne almazsa, uygun olmayan bir çözüm seçebilir. Örneğin, sağlık personeline anneleri aşı konusunda eğitirken daha dikkatli ve özenli davranmalarını söyleyebilir, fakat bunu yaparken onların yeterli zamanlanmadığı ve motive olmadıkları gerçeklerini gözardı edebilir.

ÖRNEK 2

Sorunu Açıklayınız	Olası Nedenleri Belirleyiniz	Olası Çözümleri Belirleyiniz
Sağlık Ocağı Sorumlusu İl Sağlık Müdürlüğü'ne aylık sürveyans raporları göndermiyor.	Sağlık Ocağı Sorumlusu hastalık sürveyansı-nın amaçları ve doğru sürveyans verileri toplanması konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.	Sağlık Ocağı Sorumlusunu sürveyansın önemi ve nasıl düzenleneceği konularında eğitiniz.
	Sağlık Ocağı Sorumlusu motive olmamış olabilir. Çünkü kimse gönderilmeyen sürveyans raporları üzerinde durmamış olabilir ve sunduğu raporlar üzerinde de kimse görüş belirtmemiş olabilir.	Onun motivasyonunu, toplamış olduğu veriler üzerinde görüşlerinizi belirtmek yoluyla artırınız.
	Sorunun nedeni, bir engel olamaz.	
	Sağlık Ocağı Sorumlusu sürveyans raporlarını sunmakla görevlendirilmiştir, o yüzden bu bir sorun olamaz.	

Bu örnekte, sorunun iki nedeni üzerinde durulması gerektiği gayet açıktır. Sağlık Ocağı Sorumlusu ek bilgi ve beceriler edinmelidir ve motivasyonu raporları üzerine görüşler bildirmek yoluyla artırılmalıdır!

ALİŖTIRMA C

Bu alıştırmada, üç sorun için olası nedenleri ve çözümleri bulmaya çalışacaksınız.

Bundan sonraki iki sayfada, bölge denetim ziyaretlerinde sıkça rastlanan bir sorunun tarifini içeren çalışma tabloları bulunmaktadır. Kendi deneyimlerinizi kullanarak, her sorun için en az üç olası neden ve HER neden için en az bir olası çözüm düşününüz. Çalışma tablolarında olası nedenleri ve çözümleri kaydetmeniz için yer ayrılmıştır.

Üçüncü çalışma tablosunda ise, bölgenizdeki sağlık ocağında yakın zamanda rastlamış olduğunuz bir sorunu düşünmeniz isteniyor. Her sorun için en az üç olası neden ve HER neden için en az bir olası çözüm düşününüz.

Bu alıştırmayı yaparken, bu bölümde anlatılmış olan prensipleri takip ediniz, (özetleri aşağıda):

1. Sorunun olası nedenlerini şunları sorarak seçiniz:

- * Bilgi veya beceri eksikliği var mı?
- * Motivasyon eksikliği var mı?
- * Başka engeller var mı?
- * Görev için sorumluluklar belirlenmiş mi?

2. Sorunun her nedenine karşılık gelen olası çözümleri seçiniz.

BİRİNCİ ÇALIŞMA TABLOSU
Sorunların ve Çözümlerin Belirlenmesi

Sorunu açıklayınız	Olası Nedenleri Belirleyiniz.	Olası çözümleri belirleyiniz.
Buca Sağlık Ocağı Sorumlusunun sağlık personeli eksikliği olduğunda bunu gidermek için bir planı yok. Bu yüzden, ne zaman gezici hizmet seansı gününde bir sağlık personeli eksik olursa, seans iptal ediliyor.		

İKİNCİ ÇALIŞMA TABLOSU Sorunların ve Çözümlerin Belirlenmesi

Sorunu açıklayınız	Olası Nedenleri belirleyiniz.	Olası çözümleri belirleyiniz.
Bölge denetimsi, Buca Sağlık Ocağını ziyareti sırasında birçok kaçırılmış fırsata tanık oldu. Kaçırılmış fırsatlar, aşağıdaki bireylerin aşı hikayeleri sorgulanmadığı için ortaya çıktı.		
* Muayene için gelen çocuklar ve		
* Çocuklarını muayeneye getiren gebe kadınlar		

ÜÇÜNCÜ ÇALIŞMA TABLOSU

Sorunların ve Çözümlerin Belirlenmesi

Bu çalışma tablosunu, sorumlu olduğunuz sağlık ocağında yakın zamanda karşılaşmış olduğunuz bir sorunu açıklamakta kullanınız. Sonra, o sorun için olası nedenleri ve çözümleri belirleyiniz.

Sorunu açıklayınız	Olası Nedenleri belirleyiniz.	Olası çözümleri belirleyiniz.

Bu alıştırmayı bitirdiğiniz zaman rehberinize haber veriniz.

2.3 HAREKETE GEÇİNİZ

2.3.1 Mümkün olan en kısa sürede, çözümleri hemen gerçekleştiriniz

Her zaman çözümleri hemen gerçekleştirmek mümkün olmasa da, bunu yapabilmek için çok çaba harcamaksınız. Hemen gerçekleştirilmesi mümkün olan çözümlere bazı örnekler, bölgede eğitim, görevlerin yeniden düzenlenmesi, vb. gibidir.

Eğer çözümlerin hemen gerçekleştirilmesi mümkün değilse, sağlık ocağı personeli ile birlikte, gelecekte ne zaman ve nasıl gerçekleştireceğinizi kararlaştırınız.

2.3.2 Ziyaretin bir özetini kaydediniz.

Ziyaretin sonunda, denetim ziyaretinin bir raporunu hazırlayınız. (42. sayfadaki örneği inceleyiniz). Rapor:

- * Sorunları açıklamalıdır
- * Belirlenmiş olan çözümleri açıklamalıdır
- * Yapılacak her bir aktiviteden kimin sorumlu olduğunu ve süresini belirtmelidir.

Bir sonraki denetim ziyaretinin tarihini göstermelidir.

Bu raporları eksiksiz ve tam olarak doldurunuz, çünkü gelecekte sık sık kullanılacaktır. Örneğin, size sağlık ocağının sorunlarında yardımcı olmak için yapmanız gereken şeyleri ve sağlık ocağına bir dahaki denetim ziyaretini yapacağınız tarihi hatırlatırlar. Sağlık ocağı sorumlusu ve bölge denetimsicisinin ikisinde de raporun ve denetim kontrol listesinin bir kopyası bulunmalıdır.

Sayfa 42'de bulunan Denetim Ziyareti Raporu Örneği, bir denetim ziyaretinin anahtar noktalarını özetlemektedir.

Denetim Ziyareti Raporu

Sağlık Ocağı: Tortum

Bölge: Erzurum

Denetim Ziyareti Tarihi: 8 Haziran 1991

Denetim faaliyetlerinin Özeti:			
1. Üç sağlık personeli ile konuşuldu ve onlarla birlikte sağlık ocağı kayıtları gözden geçirildi. 2. Bir gezici aşı seansı gözlemlendi. 3. Gezici aşı seansını terketmekte olan 10 kadınla çıkışta görüşme yapıldı.			
Belirlenen sorunlar	Belirlenen çözümler	Tarihinde	Tarafından
1.Akaryakıt ödeneği yok	İl Sağlık Müdürlüğü'nden akaryakıt ödeneği istenecek	16 Haziran	Bölge Sorumlusu
2.Sağlık personeli Aşı İzlem Çizelgesini kullanmayı bilmiyor	Bölge ziyareti sırasında bölge denetimcisi tarafından eğitim sağlandı.	8 Haziran	Bölge Sorumlusu
3.Gezi seans sırasında gebe kadınlara aşı için tekrar gelmeleri gereken tarih söylenmedi.	İş takvimi gözden geçirildi, iki sağlık memuru kalabalık aşı seanslarına gidecek ve halktan gönüllülere sağlık eğitiminin nasıl verileceğini öğretecek.	10 Haziran	Sağlık Ocağı Sorumlusu

Bir sonraki denetim ziyareti için programlanan tarih: 5 Ocak 19-92

Nurgül Hiçyılmaz

Bölge denetimcisinin imzası

Tarih: 8 Haziran 1991

Serdar Yalın Sağlık Ocağı
Sorumlusunun imzası

Tarih: 8 Haziran 1991

3.0 BÖLGE ZİYARETLERİ ÜZERİNDE TAKIP UYGULAYINIZ

3.1 ÇÖZÜMLERİN GERÇEKLEŞMESİNİ GARANTİ EDİNİZ

Bazı çözümler bölge ziyaretiniz sırasında gerçekleştirilemez. Fakat mümkün olduğu kadar yakın zamanda gerçekleştirilmelidir.

- * Yapmayı kararlaştırdığınız şeyi sonuçlandırınız ve diğerlerine de yapmayı kararlaştırdıkları şeyi sonuçlandırmalarında yardımcı olunuz.

Eğer söz verilen şeyler zamanında tamamlanamıyorsa, sağlık ocağı personelini bunun sebepleri ve gecikmenin olası süreci konularında bilgilendiriniz.

Eğer çözümlerin gerçekleştirilmesi olanaksızsa, bir açıklama yapınız ve alternatif çözümler öneriniz.

3.2. SONUCU İZLEYİNİZ VE DEĞERLENDİRİZ

Denetimini yaptığınız diğer sağlık ocaklarının performanslarıyla ve bu ziyaretten bir önceki ziyaretlerle karşılaştırarak, ilerleme kaydedip kaydedilmediğini öğrenebilirsiniz.

Sağlık ocaklarının zaman içinde performansların izlemenin bir yolu, bölge ziyaretlerinde topladığınız bilgileri derlemek ve analiz etmektir. Sayfa 45'teki tablo gibi bir tablo kullanabilirsiniz.

Tabloyu kullanmak için:

1. Tabloyu, kontrol listesi sorularını sayfanın sol kolonuna, sağlık ocağı isimlerini de tepeye yazmak suretiyle hazırlayınız.
2. Bölge ziyareti sonrasında, "HAYIR " yanıtım işaretleyecekseniz, kontrol listesinde ilgili bölümde o sağlık ocağı hizasındaki kutuya bir çek (•) atınız.
3. Geniş bir sağlık ocağı bölge ziyaretleri turunu (örn. her sağlık ocağını ilk ziyaret) tamamladığınızda, her kolonda ve satırdaki "HAYIR* yanıtlarını toplayınız.

" Toplamlar"a bakarak , hangi sağlık ocağı tarafından aşılama hizmetlerinde aktivitelerin iyi yapıldığını ve hangilerinin zayıf kaldığını görebilirsiniz.

* "Sağlık merkezi başına toplam HAYIR yanıtı" kolonundaki sayısı yüksek olan sağlık ocaklarının yardıma gereksinimi vardır. Örneğin sayfa 45'deki tabloda Lalezar sağlık ocağının 13 göstergede 10 sorunu olduğunu görüyorsunuz. Bu demektir ki Lalezar sağlık ocağı performansını artırabilmek için yardıma gereksinim duyuyor.

¹¹ " Sağlık ocağı başına toplam HAYIR yanıtı" kolonundaki sayısı düşük olan sağlık ocakları, işlerini iyi yapıyorlar demektir. Örneğin Maltepe Sağlık ocağının 13 göstergede yalnızca 1 sorunu var. iyi performanslarından dolayı kutlanmalar gerekir ve sonra da tek sorunlarını çözmelerinde yardımcı olunmalıdır.

* "Kontrol listesi maddesi başına toplam HAYIR yanıtı" kolonuna bakarak, bölgenizdeki sağlık ocaklarında en çok soruna sebep olan göstergelyi öğrenebilirsiniz. Örneğin, 5 sağlık ocağının hepsinin de gözetim faaliyetleriyle ilgili sorunları var (şoru 8: sıfır vaka bildirimi) ve 5 sağlık ocağının 4'ünün annelere aşı için tekrar gelmeleri gereken zamanı anlatmak konusunda sorunları var (şoru 13).

Diğer sağlık ocağı ziyaretlerinde 2. tur tamamlandıktan sonra, tabloları karşılaştırarak, zaman içinde ilerleme kaydedilip kaydedilmediğini öğrenebilirsiniz.

Örneğin, eğer bir sonraki sağlık ocağı ziyaretleri turundan sonra Lalezar Sağlık Ocağının 10 göstergeden daha az sorununun olduğunu görürseniz, ilerleme kaydedildiğini kabul edebilirsiniz. Bu eğilim devam etmelidir ki, Lalezar sağlık ocağına her bölge ziyaretinizde daha az sorunla karşılaşabilesiniz.

BÖLGE ZİYARETLERİNİ DEĞERLENDİRİNİZ

Bölge: Bakara Denetim ziyareti: Yılın ilk ziyareti **Yıl:** 1991

Talimatlar: Bir kontrol listesi maddesine " HAYIR" yanıtı verecekseniz, doğru kutuya bir çek (/) atınız.

Kontrol listesi sorusu	Sağlık Merkezi					Kontrol listesi sonucu başına "hayır" yanıtı
	Okluca	Lalezar	Maltepe	Bafa	Fakılılı	
1. Buzdolabı ısısı		✓		✓		2
2. Aşı ihtiyacının sağlanması		✓		✓		2
3. Aşı seansları		✓				1
4. Aşı izlem çizelgeleri	✓					1
5.Aşıya devamsızlık oranları	✓	✓				2
6.Aşılama oranı	✓	✓				2
7. Aylık sür-veyans	✓			✓	✓	3
8. Sıfır vaka bildirimi	✓	✓	✓	✓	✓	5
9.Raporların gönderilişi	✓	✓		✓		3
10.Aşı hikayesinin sorgulanması						0
11.Aşı kontrendikasyonları		✓				1
12.Steril malzemenin kullanılışı	✓	✓				2
13.Kadının tekrar gelmesi gereken zaman	✓	✓		✓	✓	4
Sağlık merkezi başına toplam "hayır" yanıtı	8	10	1	6	3	

ALİŖTIRMA D

Bu alıştırmada, bu modülde öğrendiğiniz becerileri kendi işinizde nasıl uygulayabileceğiniz konusunu düşüneceksiniz. Bunu yapmak için, aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Aşağıdaki tabloya bölgenizdeki bütün sağlık ocaklarını liste halinde yazınız. Sonra, geçen 12 ay zarfında her sağlık ocağına yapmış olduğunuz denetim ziyaretlerinin sayısını kaydediniz.

Sağlık merkezi	Yapılan ziyaret sayısı

2. Bölgenizde sağlık ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesini kullanacak mısınız? Eğer gerekiyorsa, kontrol listesi üzerinde ne gibi değişiklikler yapılmalıdır?

3. Eğer birden fazla birinci basamak sağlık hizmetinin (rneğin , ishal tedavisi, aile planlaması ve aşılama) denetimini yapıyor olsaydınız ve ziyaret için sadece bir gününüz olsaydı, kontrol listesini nasıl düzenlerdiniz?

4. Sorunların özölmesi hakkındaki tartışmayı faydalı buldunuz mu? Bu becerilerden herhangi birkaçını işinizde kullanacak mısınız? Evetse, hangilerini?

5. Devamlı olarak ne tür takip faaliyetleri uyguluyorsunuz? Takibinizi nasıl geliştirebilirsiniz?

Kişisel görüşlerinizi belirtmek için hazır olduğunuz zaman, rehberinize söyleyiniz.

İKİNCİ BOLUM

Bu modülün birinci bölümünde, bir denetim bölge ziyaretinde nasıl plan yapacağınızı, yöneteceğinizi ve nasıl takip uygulayacağınızı öğrendiniz.

Fakat çoğu kez, bir insanın birşeyleri NASIL yaptığı ya da söylediği NE söylediği ya da yaptığından daha önemlidir. Bu modülün ikinci bölümünde etkili bir denetimci olabilmek için geliştirmeniz gereken bazı önemli bireysel becerileri öğreneceksiniz.

Bu bölüm, size yardımcı olacak teknikleri anlatır:

- * Liderliği sağlamak
- * İletişim kurmak
- * Sağlık personelinin motive etmek

1.0 LİDERLİĞİ SAĞLAYINIZ

Bir lider, planlayan, organize eden, kararlar veren ve insanları etkileyen bir kişidir. İki tip liderlik vardır: otoriter ve katılımcı.

İki liderlik tipinin anahtar nitelikleri aşağıda özetlenmiştir:

Otoriter (" Size söylediğimi yapın")	Katılımcı (" Ne yapacağımıza birlikte karar verelim")
Sağlık personeli için hedefler belirler ve sonra da onları işlerini yapmaya iter.	Sağlık personelinin , kendi iş hedeflerini belirlemede katılımlarını sağlar ve işlerinin sorumluluğunu almaları için onları teşvik eder.
Emirler vermesi ve sağlık personelinin bunlara uyması gerektiğine inanır, çünkü onun yöntemi, " en iyi", yöntemdir.	Sağlık personelinin fikirlerini belirtmeleri ve sorunlara çözümler önermeleri için teşvik eder, çünkü değişik fikirlerin, kararın kalitesini artıracığına inanır.
Bu tipin bir sorunu şudur; sağlık personeli denetimcinin kendilerine saygı duymadığını, işlerini yapmakta önemli bir rolleri olmadığını hissedebilirler ve denetimcinin davranışlarından kendilerinin tembel ve/veya yetersiz oldukları kanısına varabilirler. Sonuç olarak, zor işlere olan motivasyonlarını kaybederler.	Bu tipin bir sorunu şudur; denetimci, katılımcılığı sağlamak için sadece sağlık personeline karşı iyi olmak ve onları mutlu etmek için herşeyi yapmak gerektiği kanısına kapılıp, bu arada işlerin kalitesini dikkate almayabilir.

Kullanmanız gereken liderlik tipi, duruma göre değişir. Örneğin, bazı zamanlar otoriter stil doğru yaklaşım olabilir:

Özellikle yüksek sayıda personel bulunan sağlık ocaklarında, koordinasyon ve sürekliliği sağlayabilmek için,

- * Derhal müdahale gerektiren durumlar, örneğin acil bir durum; salgın, felaket vb. varsa.
- * Sağlık personelinin becerileri ya da deneyimi sınırlı ise,
Sağlık personeli güvenilirmez olduğunu kanıtlamış ise.

şÖyle zamanlarda katılımcı denetimcilik özellikle gereklidir:

- * Sağlık personeli çok yeterli ve deneyimli ise
- * Sağlık personeli kendisinin güvenilir birisi olduğunu kanıtlamış ise
- * Sağlık personeli sorumluluk almaya ve kararlar vermeye istekli ise.

Birçok durumda, bir denetimsi her iki stili de kullanmalıdır. Ama, mümkün olduğu zamanlar, katılımcı tipi seçmelidir.

2.0 İLETİŞİM SAĞLAYINIZ

Mesajınızı verirken anlaşılır biçimde konuşunuz, sağlık personelinin söylediklerinizi anladığından emin olunuz ve sonra sağlık personeline sözleriniz hakkında ne düşündüğünü sorunuz.

Etkili ve yararlı konuşma için prensipler şunlardır:

1. Dikkatli konuşunuz.

Mesajlarınızı mümkün olduğu kadar açık , basit ve tam anlatınız. Örneğin; bir denetimci sağlık personeline şunu söyleyebilir;

" Buzdolabı üzerine bir grafik yapıştır"

Bu, şöyle söylemek kadar açık değildir;

" Buzdolabının ısını günde iki kez sabah ve akşam, kontrol et.

Isı derecesini ölçtükten sonra, onu günlük ısı izlem çizelgesine kaydet"

2, Görüşlerini sorunuz

Sağlık personelinin sizin mesajınızı ve sizin de onlarınkileri anladığınızdan emin olmak için sorular sorunuz. Sağlık personelinin, fikirlerini, yorumlarını ve önerilerini sormak suretiyle size görüşlerini aktarmaya teşvik ediniz.

3. Aktif olarak dinleyiniz

Aktif dinleme, sağlık personelinin söylediklerini dikkatlice dinlemeniz ve onun bakış açısını öğrenmeye çalışmanız demektir. Bunu yapmak için:

1. Az konuşunuz (bu diğerlerini çok konuşmaya teşvik eder)
2. Olayları dinlediğiniz kadar, davranış ve duyguları da öğrenmeye çalışınız.
3. Kişi düşüncelerini belirtmeyi bitirinceye kadar, kendi düşüncelerinizi belirtmeyiniz.
4. Kendi düşüncenizi belirtmeden önce karşınızdakinin düşüncelerini anladığınızı belli ediniz.
5. İnsanlar konuşurlarken sözlerini kesmeyiniz.

4. Diğer insanların ruh durumlarını anlayınız

Sağlık personelinin ruh durumunun ve davranışlarının görüşmeyi etkileyebileceğinin farkında olunuz. Örneğin, bir personel çok kalabalık bir seansta çocukları aşılamacla meşgulse, bunun ona bazı sorunlar hakkında fikirlerini sormak için iyi bir zaman olmadığını anlamalısınız.

ALİŖTIRMA E

Bu alıştırmada, karşılıklı konuşma hakkında önemli bir prensibi uygulayacaksınız.

Eğitimci sizden bir görevi yerine getirmenizi ve bunu nasıl yapacağınızı anlatmanızı isteyecek. Görevi, eğitimcinin sözlü talimatlarını temel alarak yalnız başınıza yerine getireceksiniz. Eğitimciye sorular sormaya ya da görevi diğer katılanlarla tartışmaya izin verilmeyecektir.

Eğitimci tarafından açıklanan görevi yerine getirmek için aşağıdaki boş yeri kullanınız.

Alıştırmadan sonra, bir
grup tartışması yapılacaktır.

3.0 SAĞLIK PERSONELİNİ MOTİVE EDİNİZ

Bir sağlık personeli motive edildiğinde;

- * Hevesli çalışır ve pozitif tutum sergiler,
- * İşinin önemli olduğuna inanır,
- * Denetimci, diğer sağlık personeli ve halktan üyelerle iyi çalışır,
- * İşini planlamada, uygulamada ve değerlendirmede isteklidir.

Bir denetimci olarak sağlık personelinin motive etmek sorumluluğunuz altındadır. Bunu yapabilmek için bazı prensipler şunlardır:

1. İyi bir Örnek olunuz.

Siz, bir sağlık yöneticisisiniz. Pozitif bir tutum sergileyiniz. Kendiniz için yüksek standartlar saptayınız ve onlara göre yaşayınız. Gereksinim duyduğunuzda yardım isteyiniz, hata yaptığınız zaman kabul ediniz. Bu sağlık personelinin de aynısını yapmaya teşvik edecektir.

2. İyi bireysel ilişkiler geliştiriniz ve sonra bunları sürdürünüz

Arkadaşça yaklaşınız ve açık konuşunuz. Sağlık personelinin tutumlarını ve gayelerini anlamaya çalışınız. Onları haksız yere tenkit etmeyiniz ve hiçbir zaman arkalarından veya hastaların ya da diğer sağlık personelinin önünde eleştirmeyiniz. Neşeli bir yaklaşım kullanınız ve sinirlenmeyiniz.

3. Sağlık personelinin en iyi çalışabilecekleri yerlere dağıtınız.

Başarı , en iyi motive eden şey olabilir, sağlık personelinin en çok beceri ve ilgileri olan alanlarda çalıştırmak, onları daha da başarılı kılar.

4. Katılımlarını sağlayınız

Bilginizi sağlık personeli ile paylaşınız, böylece kendilerini işin içinde hissederek ve mevcut durumu bilirler. Karşılıklı konuşurken görüş belirtmelerini teşvik ediniz. Mümkün olduğu kadar katılımcı tip liderliği kullanınız ve sağlık personelinin gelen iyi önerileri kabul ediniz.

5. Sağlık personeline yol gösteriniz ve onları teşvik ediniz, destekleyiniz.

Yol göstermek; sağlık personeline işlerini planlar ve değerlendirirken yardımcı olmak ve onlardan ne beklediğinizi bilmelerini sağlamaktır. Teşvik etmek; sorunları ne olursa olsun onlara yardım etmek ve güvendiğinizi göstermektir. Desteklemek; sağlık personeline uygun bir çalışma ortamı sunmak ve Sağlık Bakanlığıyla olan ilişkilerinde onları savunmaktır.

6. İyi işi ödüllendiriniz.

Övgü, güçlü bir motivasyon yoludur, çünkü herkes verdiği emeklerin değerinin bilinmesini ister. Ne zaman bir sağlık personeli iyi bir iş yaparsa, onu övünüz ve bunu sık sık yapınız. Övgü özellikle diğer sağlık personelinin önünde yapılırsa daha etkili olur, çünkü bu şekilde sağlık personelinin kendine güvenini artırır.

7. Bir ekip ruhu yaratınız.

Sağlık personeli ekibin bir parçası olduğunu ve emeklerinin ekip başarısı için önemli olduğunu hissederse çok çalışmaya motive olur. Sağlık personeli ile grup halinde çalışmalar yapmak için toplantılar düzenleyerek, ekibin amaçlarını belirleyerek, ekip üyelerine görev ve sorumluluklar dağıtarak ve çalışırken uymak zorunda oldukları kuralları açıklayarak, ekipler kurunuz.

8. Eğitimde sürekliliği sağlayınız.

Eğitimde sürekliliği sağlayarak, sağlık personeline yeni beceriler edinmeleri veya yeni sorumluluklar almaları için fırsat tanımış olursunuz. Bu önemlidir, çünkü çoğu insan uzun süre aynı işi aynı yöntemlerle yapmaktan hoşlanmaz.

ALİŖTIRMA F

Bu alıştırmada, çalışma arzusu olmayan bir sağlık personelini motive etmenin yollarını dűőüneceksiniz. Alıştırmayı yapmak için;

1. Ařaėıdaki sorulara yanıtlar yazarak, denetimini yapmıř olduėunuz, hiç çalıřma arzusu tařımayan bir saėlık personelini tarif ediniz. Saėlık personelinin motive olamamasının birçok sebebini dűőünűz ve bunlardan özűlebilecek olan en az ű tanesini seçiniz. Saėlık personelinin " tembel" ya da " ilgisiz" birisi olduėuna hemen karar vermeyiniz.

a. Saėlık personelinin yetersiz olduėu en önemli ű alan hangisidir?

b. Saėlık personelinin en hakim olduėu ű alan hangisidir?

c. Sağlık personelinin motive olamamasının olası nedenleri nelerdir?

2. 55-56. sayfalardaki prensiplere başvurunuz ve sonra sağlık personelinin motivasyonunu artırmak için yollar belirleyiniz. Bunları aşığıdaki boş yere yazınız.

Kişisel görüşlerinizi belirtmek
için hazır olduğunuzda,
rehberinize söyleyiniz.

ALİŖTIRMA G

Bu alıştırmada, bu modülde öğrendiğiniz bazı becerilerin kullanımını uygulamak için bir sağlık ocağını ziyaret edeceksiniz. Sağlık ocağı ziyaretini hazırlamak ve yönetmek için şu görevlerin hepsini ya da bazılarını yerine getireceksiniz:

- * Ziyaret ettiğiniz sağlık ocağı hakkındaki bütün uygun dokümanları gözden geçirerek bölge ziyaretime hazırlanınız.
- * Sağlık Ocağında GBP Denetimi için Kontrol Listesini kullanınız ve şu yollarla bilgi edininiz:
 - a) Sağlık personeli ile konuşarak.
 - b) Kayıtları gözden geçirerek
 - c) Sağlık personelinin performanslarını gözleyerek
 - d) Annelerle konuşarak
- * Sağlık ocağı personeli ile şunları belirlemek için toplanınız
 - a) En önemli sorunlar,
 - b) Sorunların nedenleri
 - c) Sorunların nedenlerini hedef alan çözümler

Eğitimciniz size ziyareti daha detaylı olarak açıklayacaktır. Sağlık ocağına giderken yanınızda bu modülün bir kopyasını, biraz kağıt ve bir kurşun kalem ya da tükenmez kalem almayı ihmal etmeyiniz.

DENETİMDE BUNLARI HATIRLAYINIZ!

Denetim, insanlara kendi iş performanslarını artırmaları için yardımcı olma işlemidir.

Denetim için PLAN:

- * NİÇİN denetim yapacağınızı kararlaştırınız
- * NEYİN denetimini yapacağınızı kararlaştırınız
- * NE ZAMAN denem yapacağınızı kararlaştırınız

Sağlık ocaklarını ZİYARET:

- * Bir kontrol listesi kullanınız
- * Yılda en az iki ziyaret yapınız
- * Şunları yaparak bilgi toplayınız:
 - Sağlık ocağı kayıtlarını gözden geçirerek
 - Sağlık personeli ile konuşarak
 - Sağlık personelinin performanslarını gözleyerek
 - Halktan kişilerle konuşarak
- * Sorunları şunları yaparak çözünüz:
 - En önemli sorunları belirleyerek
 - Sorunların nedenlerini belirleyerek
 - Sorunların nedenlerini hedef alan çözümler belirleyerek

Bölge denetim ziyaretlerinin TAKİBİ :

- * Çözümleri gerçekleştirebilirsiniz
- * Kendi performansınızı değerlendiriniz.

LİDERLİK SAĞLAYINIZ
İLETİŞİM SAĞLAYINIZ
SAĞLIK PERSONELİNİ MOTİVE EDİNİZ

EKLER

- Ek A: Sağlık Ocağında GBP Denetimi İçin Kontrol Listesi
- Ek B: Görev Tanımının Gözden Geçirilmesi
- Ek C: Stokta Yeterli Miktarda Aşı olup olmadığının belirlenmesi
- Ek D: Aşı izlem Çizelgesinin açıklanması
- Ek E: Hedeflenen orana ulaşmada kaydedilen gelişimin belirlenmesi

Sağlık Ocağında GBP Denetimi için Kontrol Listesi

Sağlık Ocağı: _____

Bugünün tarihi: _____ Son ziyaret tarihi:: _____

Bir soru için " HAYIR" yanıtı verilirse, bu bir problem olduğunu ve ileri araştırma gerektiğini gösterir.

SAĞLIK PERSONELİ İLE KONUŞARAK VE KAYITLARI GÖZDEN GEÇİREREK denetim

1. Son ziyaretten bu yana buzdolabının ısısı günde iki kere kaydedilmiş mi ve ısısı +2 °C ile +8°C arasında kalmış mı? EVET HAYIR
2. Son ziyaretten bu yana yeterli miktarda aşı bulunduruluyor mu? (ne çok az, ne de çok fazla) EVET H/YIR
3. Son ziyaretten bu yana bütün planlanan aşılama seansları (sabit ve gezici) uygulanmış mı? EVET İR
4. OPV1 ve OPV3 arasında, TT1 ve TT2 arasında, kızamık ve BCG arasındaki aşırıya devamsızlık oranları % 10'dan az mı? EVET H/ CTR
5. Sağlık ocağının mevcut aşılama oranlarını hedeflenen yıllık aşılama oranları ile karşılaştırınız.
Sağlık ocağı hedeflerine ulaşabilmiş mi? EVET HA
BCG hedefi ? DBTs hedefi? OPV3 hedefi? Kızamık hedefi? EVET H£
TT2 hedefi? EVET W. fİR
EVET HHR
EVET H/ fİR

EK A

Doğumda neonatal tetanosdan korunmuş çocuklar için hedef?

EVET HAYIR

7. Poliklinik kayıt defterine kaydedilen kızamık, neonatal tetanos ve polio vaka sayıları ile , aylık bulaşıcı hastalık bildirim formu ile bildirilen vaka sayıları uyumlu mu?

EVET HAYIR

8. Son ziyaretten bu yana sağlık ocağında polio veya neonatal tetanos vakalarında " sıfır" vaka bildirimini var mı?

EVET HAYIR

Son ziyaretten bu yana kızamık vakası sayısı aynı mı kalmış , yoksa düşmüş mü?

EVET HAYIR

9. Aşılama ve sürveyans ile ilgili kayıtlar İl Sağlık Müdürlüğü'ne her ay zamanında ulaşmış mı?

EVET HAYIR

SAĞLIK PERSONELİNİ GÖZLEYEREK denetim:

Sağlık personelinin en az 5 gebe kadın ve 5 çocuğu aşılarken gözleyiniz. 10 ve 11 numaralı soruların yanıtlarını, aşağıdaki boş yerlere kaydediniz:

10. Gebe kadın ve çocuğun (çocukların) aşılanma durumu sorgulandı mı?

11. Her enjeksiyon bir steril şırınga ve steril iğne ile mi uygulandı?

GEBE KADINLAR:

Soru 10

Soru 11

Birinci Gözlem

EVET HAYIR

EVET HAYIR

İkinci Gözlem

EVET HAYIR

EVET HAYIR

Üçüncü Gözlem

EVET HAYIR

EVET HAYIR

Dördüncü Gözlem

EVET HAYIR

EVET HAYIR

Beşinci Gözlem

EVET HAYIR

EVET HAYIR

ÇOCUKLAR:	Soru 10		Soru 11	
Birinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

KADINLARLA KONUŞARAK denetim

12. Aşı kartlarına bakmak için ricada bulununuz. Gebe kadınlar ve çocuklar için uygulanan, aşı takvimi ve aşı kontrendikasyonları uygun mu?

13.Kadına şu soruyu sorunuz kendinizin (gebe ise) ve/veya çocuğunuzun aşısı için tekrar ne zaman geleceksiniz?" " Kadının yanıtıyla aşı kartında yazanı karşılaştırınız . Eğer kadının yanıtı tekrar gelmesi gereken en erken tarihi vermiyorsa, " HAYIR" yanıtını kaydediniz)

	Soru 12		Soru 13	
Birinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
İkinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Üçüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dördüncü Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Beşinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Altıncı Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Yedinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Sekizinci Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Dokuzuncu Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Onuncu Gözlem	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR

Her kadına aşılama hizmetlerinin iyileştirilmesi için ne gibi tavsiyeleri olduğunu sorunuz:

Görev Tanımının Gözden Geçirilmesi

Bu EK, görev tanımlarının nasıl gözden geçirileceğini açıklar. Sağlık personeline onlardan ne yapmalarının beklendiği söylenmediği sürece onların performanslarının denetimini yapamazsınız. Görev tanımlarının, neyin yapılması gerektiğini, nasıl yapılması gerektiğini ve ne sıklıkta yapılması gerektiğini açıkladığından emin olmalısınız. Bunu başarmak için, aşağıdaki adımları uygulayınız.

1. Sağlık ocağının hedeflerini gözden geçiriniz.

Çoğu zaman bu hedefler size il Sağlık Müdürlüğü veya Sağlık Bakanlığı tarafından verilecektir. Hedefler sizin aşılama hizmetlerinizde başarmak istediğiniz sayısal sonucu temsil ederler. Örneğin : Aşı ile korunabilir hastalıklara bağlı ölümlerde % 50 azalma sağlayınız" gibi.

2. Temel görevleri gözden geçiriniz

Temel görevler, hedefe ulaşmak için yapılması gerekli olan görevlerdir. Listenizin tam olduğundan ve gereksiz görevler içermediğinden emin olunuz. Örneğin; "Güvenilir ve etkili bir soğuk zincir geliştiriniz". "Kızamık, polio, DBT, TT ve BCG aşılarında %85 aşılama oranına ulaşınız". "Bütün neonatal tetanos, polio ve kızamık vakalarının belirlenmesini sağlayacak güvenilir bir surveyans sistemi düzenleyiniz." gibi.

3. Mevcut görev tanımını gözden geçiriniz.

Görev tanımı, yukarıda liste halinde verilen bütün temel görevleri başarmak isteyen bir sağlık personelinin beklenen bütün görevleri içermelidir. Görev tanımının; yapılması gerekenleri, görevin ne sıklıkta yapılacağı ve ne kadar iyi yapılması gerektiğini içerdiğinden emin olunuz.

4. Eğer gerekiyorsa görev tanımını düzeltiniz.

Görev tanımının düzeltilmesini gerektirecek birçok neden vardır. Örnek olarak, sağlık ocağının hedeflerindeki bir değişikliği, personel üyelerinin çoğalması veya azalmasını v.b verebiliriz.

ALİŖTIRMA

Bu alıştırmada, iyi bir görev tanıımı belirlemek üzere uygulama yapacaksınız. Alıştırmayı yapmak için, aşağıdaki görev tanımlarını okuyunuz. Sonra takip eden iki soruyu yanıtlayınız Yanıtlarınız, her iki soru için de ayrılmış olan boş yerlere yazınız.

I. Mesleğın adı: Depo Memuru

1. Araç-gereçleri düzenli ve hazır bulundurunuz.
2. Alınanların ve verilenlerin kaydını tutunuz.
3. Aşı stoğının ve araç gereç durumunun izlenmesine yardım ediniz.
4. Aşıların, araç gereçlerin doğru şekilde depolanmasını sağ layınız.
5. Araç gereçlerin gerektiğinde dağıtımını yapınız.

II. Mesleğın Adı :nc İnsan / Halk Seferberlikisi

1. Ekibin bölgeye varmasından yaklaşık bir ay evvel bölgeye gidip aşı seansı için düzenlemelere başlayınız.
2. Köye ilk ziyaretinizde tarihleri, saatleri ve yerleri içeren bir aşı programı kararlaştınnız. Bu kararlar, bölge sağlık personeli ile beraber alınmalıdır.
3. Aşı seansının başlamasından bir hafta önce, şunları yapmak için bölge sağlık personelini ve bölge sorumlusunu ziyaret ediniz;
 - * Aşılama hizmetleri için yer, tarih ve saat kararlaştırmak
 - * Aşılama hizmetlerinin önemini belirtmek
 - * Annelere ekibin ziyaretini haber vermek
 - * Hastalıklar ve aşılar hakkındaki soruları cevaplandırmak
 - * Aşılama hizmetleri hakkında oluşmuş kuşkulan gi dermek
 - * Ekip için yerleşme düzeni ayarlamak

a) İki tanımdan hangisi daha kullanışlı? Bir başka deyişle, eğer bu görev tanımı listelerine dayanarak bir iş yapacak olsaydınız, sizin için hangisini yapmak daha kolay olurdu?

b) 'ukarıdaki soru a'da seçmediğiniz görev tanımına bakınız. Onu daha anlaşılır hale getirmek için ne tür bilgiler eklediniz? Aşağıdaki DOŞ yeri, bu görev tanımında liste halinde verilen görevleri daha belirli kılmak için tekrar yazmakta kullanınız.

Bu alıştırmayı bitirdiğiniz
zaman rehberinize haber
veriniz.

Stokta Yeterli Miktarda Aşı Olup Olmadığının Belirlenmesi

Bölge denetim ziyareti sırasında, stokta yeterli miktarda aşının olup olmadığını kararlaştıracaksınız.¹² Bunu yapmak için, kendinize aşağıdaki sorulan sorunuz:

1. Sağlık ocağının stoğundaki aşılar az mı?

Eğer herhangi bir aşı için kalan aşı miktarı "0" ise , sağlık ocağında çok az aşı var demektir. Bu bir sorundur, çünkü aşı için gelen gebe kadınların ve çocukların aşılamanı ayacağı anlamına gelir. Hastalıktan korunamazlar ve sağlık ocağına bir daha gelmemeye karar verebilirler.

2. Sağlık ocağının stoğundaki aşılar çok mu?

Eğer " maksimum stok"tan fazlasına sahip ise, sağlık ocağında çok fazla aşı var demektir. " Maksimum stok", yeni bir tedarik periyodunun başında depoda bulunması gereken aşı miktarı demektir. Kullanacağınızı umduğunuz miktar artı yedek miktar anlamına gelir. Sağlık ocağının maksimum stoğunu hesaplamak için, bir sonraki sayfada anlatılan adımları izleyiniz.

Stokta çok fazla aşı olması bir sorundur, çünkü çok fazla aşı stoklarsanız bunlar depoda çok uzun zaman kalırlar ve son kullanma tarihleri geçebilir veya bozulabilir.

3. Aşı ihtiyacı, aşı sıkıntısı olmayacak şekilde zamanında ve düzenli olarak temin ediliyor mu?

Aşı ihtiyacının iyi bir zamanlamayla yapılıp yapılmadığını kontrol ediniz. Eğer sağlık ocağı aşı sıkıntısına düşmeden üç gün önce aşı-sipariş ediyorsa ve aşılardan siparişten iki hafta sonra getirileceğini farzederek, sağlık ocağı aşı sıkıntısına düşecektir.

Ayrıca sağlık ocağının siparişlerini düzenli bir şekilde verip vermediğine karar verebilmek için stok kayıtlarını kontrol ediniz. Sağlık ocağı buzdolabında aşılar " bir aydan fazla" saklanmamalıdır. Bu nedenle, her ay, sağlık ocağı aşı talebinde bulunur.

Aşı gereksinimlerini belirleme konusunda daha detaylı bilgi için " Soğuk Zincirin Sevk ve İdaresi " modülüne balcınız.

Sağlık Ocağının "maksimum stok" ihtiyacını aşağıdaki adımları izleyerek hesaplayınız:

- * İLK olarak aşağıdaki tablonun solundaki kolonda, kullanmayı umduğunuz miktarı, belirleyiniz. Bu miktar genellikle geçen ay kullandığınız miktardır.
- * İKİNCİ olarak, orta kolona bakarak, gereken yedek stok miktarını hesaplayınız. "Yedek", acil bir durumda gerekebilecek olan ek miktardır. (Örneğin, talep birden artarsa veya bir soğuk zincir ihmaliyle aşı kaybı olursa). Bu modülde %25'lik bir yedek stok kullandık, ama siz yedek seviyesini deneyimlerinizle kararlaştırmalısınız.
- * ÜÇÜNCÜ olarak, en sağdaki kolondan maksimum stoğu belirleyiniz.

Maksimum Stok Tablosu

Kullanmayı umduğunuz miktar	Yedek stok miktarı (kullanılan miktarın % 25'i)	Maksimum stok
2	1	3
4	1	5
5	2	7
6	2	8
8	2	10
10	3	13
20	5	25
40	10	50
50	13	63
60	15	75
80	20	100
100	25	125
200	50	250
400	100	500
500	125	625
600	150	750
800	200	1000
1000	250	1250
2000	500	2500
4000	1000	5000
5000	1250	6250
6000	1500	7500
8000	2000	10000
10000	2500	12500
20000	5000	25000
40000	10000	50000
50000	12500	62500
60000	15000	75000
80000	20000	100000
100000	25000	125000

Aşı İzlem Çizelgesinin Açıklanması

Aşı İzlem Çizelgesi, aşılama oranlarındaki hedeflere ulaşmada kaydedilen ilerlemeleri görebilmenize ve aşıya devamsızlıkla ilgili bir sorun olup olmadığını saptamanıza yardımcı olur. Aşı İzlem Çizelgelerinin nasıl hazırlanacağı, güncelleştirileceği ve analiz edileceği konularında daha detaylı bilgi için, orta dereceli yöneticiler için GBP eğitim modüllerinden "Aşılama oranlarının izlenmesi" ne başvurunuz.

Aşı izlem Çizelgelerinin nasıl analiz edileceğinin bir özeti burada sunulmuştur:

1. İncelediğiniz aşının kümülatif toplam çizgisini, yıllık aşılama oranı hedef çizgisi ile karşılaştırınız.
 - * Eğer kümülatif toplam çizgisi hedef çizgisinin tam üzerinde veya yukarısında ise, sağlık ocağı o aşı için iyi ilerleme gösteriyor demektir. Personelinizi kutlayınız ve onları bu başarılı işlerinde devam etmeye teşvik ediniz ki bu oran seviyesinde kalabilsinler ya da onu geçebilsinler.
 - * Eğer aşı toplam çizgisi aşağıda kalmış, ama hedef çizgiye çok yakınsa, sağlık ocağı orta derecede ilerleme gösteriyor demektir.
 - * Eğer toplam çizgisi hedef çizgisinin çok aşağısında kalmışsa, ciddi sorunlar var demektir.

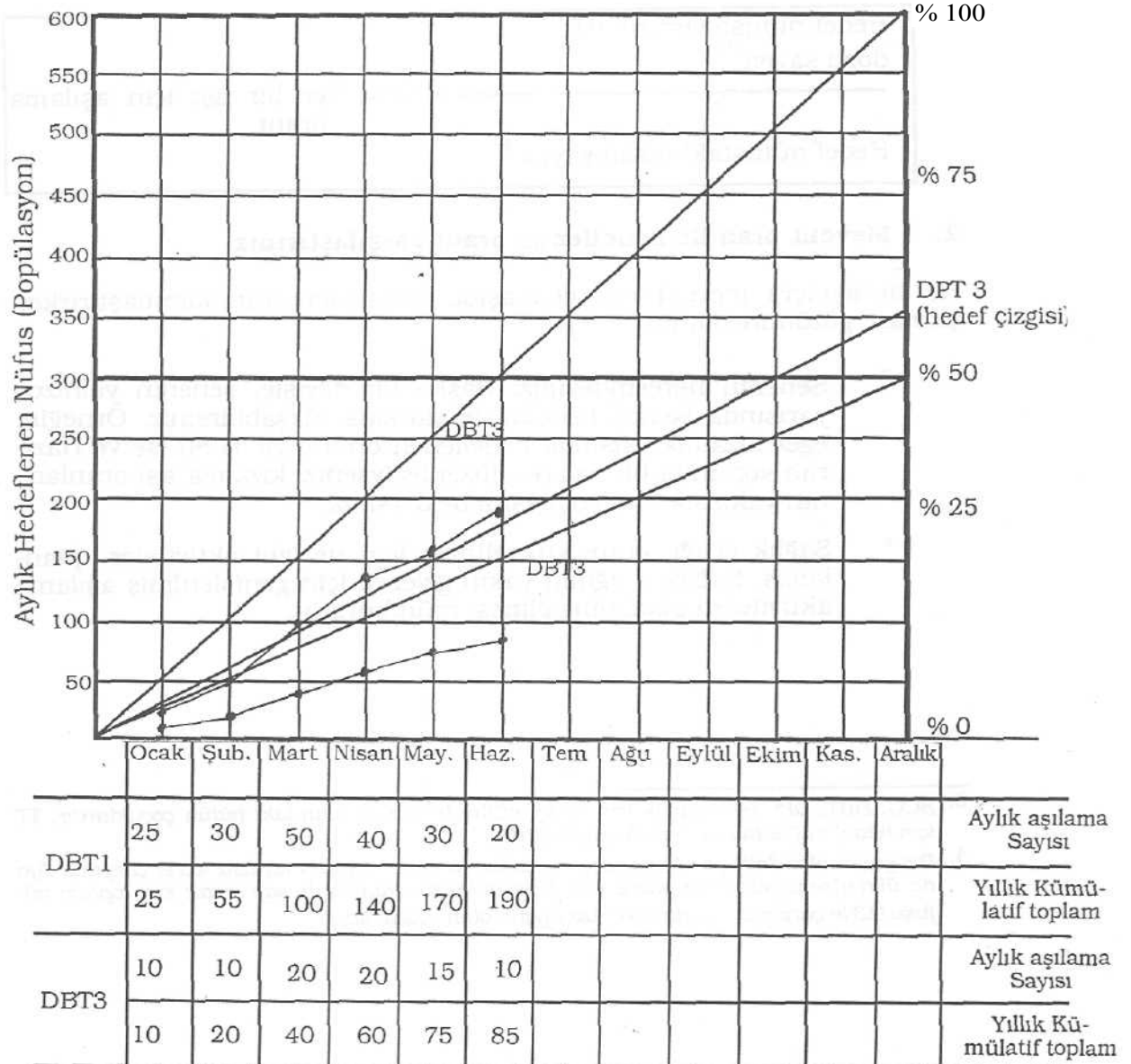
ÖRNEK:

Narlıdere Sağlık Ocağı Denetimcisi, DBT için hazırlanan aşağıdaki çizelgeye baktı DBT 3 çizgisinin, hedef çizgisinin altında olduğunu gördü. Sağlık ocağı ilerleme kaydediyordu, fakat eğer aşılama aktiviteleri bu hızda devam ederse yıl sonunda hedefe ulaşılmayacağı ortadaydı..

Aşı İzlem Çizelgesi

Sağlık Ocağı: Narlıdere
Yıl: 1991
Aşı : DBT

Hedef nüfus: 600
Sene için hedeflenen minimum
aşıama oranı: %60 DBT3

Hedeflenen Orana Ulaşmada Kaydedilen Gelişimin Belirlenmesi

Eğer sağlık ocağı güncel bir Aşı İzlem Çizelgesi'ne sahip değilse, sağlık ocağının hedeflenen orana ulaşmada başarılı bir gelişim gösterip göstermediğini belirlemek için aşağıda açıklanan yöntemi kullanınız. Bu, GBP eğitim modüllerinden "Aşılama Oranlarının İzlenmesi"nde daha detaylı açıklanmıştır.

1. Oranı hesaplayınız.

BCG, DBT3, OPV3, Kızamık ve TT2 için oran hesaplamada aşağıdaki formülü kullanınız.

$\frac{\text{Hedef nüfusa verilen aşı dozu sayısı}^{(3)}}{\text{Hedef nüfustaki insan sayısı}^{(4)}} \times 100 = \text{Her bir aşı için aşılama oranı}$
--

2. Mevcut oran ile hedeflenen oranı karşılaştırınız.

Her bir aşı için mevcut oran ile o aşıda hedeflenen oranı karşılaştırırken şunları gözönüne alınız:

Senenin neresindesiniz. Başka bir deyişle, senenin yalnızca yarısında iseniz, hedefin de yarısına ulaşabilirsiniz. Örneğin, eğer kızamık aşısında hedeflenen oran o yıl % 80 ise ve Haziran sonunda bir ziyaret düzenlediyseniz, kızamık aşı oranlarının yaklaşık % 40 olmasını beklersiniz.

* Sağlık ocağı, oranı yükseltmek için ne gibi aktiviteler planlamış. Sağlık ocağının yakın gelecek için genişletilmiş aşılama aktiviteleri planlamış olması mümkündür.

³- BCG, DBT, OPV ve kızamık için hedef nüfus bir yaştan altındaki bütün çocuklardır. TT için hedef nüfus bütün hamile kadınlardır,

⁴- Bir yaştan aUmduid çocuk sayısını hesaplamalı için , toplam nüfusu %3'le çarpınız, (ya da ülkenize uygun olan yüzde ile). Hamile kadın sayısını hesaplamak için toplam nüfusu %3'le çarpınız (ya da ülkenize uygun olan yüzde ile).

TERİMLERİN TANIMLARI

TERİMLERİN TANIMLARI

Otoriter	Denetimcinin sınırsız otoriteye sahip olduğu ve personelin karar verme hakkına sahip olmadığı bir denetimcilik tipi.
Kontrol Listesi	Her bölge ziyaretinde kontrol edilmesi gerekenlerin madde madde yazılmış listesi.
Soğuk zincir	Gereksinim duyan gebe kadınlara ve çocuklara doğru miktarda ve etkili aşı ulaşmasını sağlayan, insanlardan ve gerekli donatımdan kurulu sistem.
iletişim	Bir kişiden veya gruptan, herhangi bir yolla, diğer bir kişiye ya da gruba bilgi aktarımı.
Kontrendikasyonlar	Tedavinin veya aşı uygulamasının önerilmediği durumlar.
Hastalık surveyansı	Ele alınan bir hastalığın vaka sayısı hakkında bilgi toplama ve bu bilginin koruyucu aşı aküvitelertnin etkinliğini değerlendirmede, hastalık görülme sıklığını azaltmak amacıyla yürütülen çalışmalarda kullanılması.
Aşıya devamsızlık	Devamı olan aşılar için tekrar gelmeyen gebe kadınlar ve çocuklar.
Salgın paterni	Bir hastalığın, her yıl belirli aylarda veya bir yıl arayla ortaya çıkan vakalar şeklinde meydana gelmesi
Geri-bildirim	Kişilere örneğin denetimci tarafından, bir personele işini yapma yöntemi konusunda sağlanan bilgiler, değerlendirilen bir hususun tekrar değerlendirilene geri bildirilmesi.
İzleme (Takip)	Ne yapılması gerektiği karan verildikten sonra uygun aktivitede bulunma.
Aşılama oram	Hedef nüfusun içinde aşılanmış olan bireylerin oranı

Tefüş	Personelin görevlerini etkin bir şekilde yapıp yapmadıklarını kontrol etmek. Sorunlarına çözüm bulmalarına yardımcı olmak yerine, yanlış yaptıkları şeyleri ortaya çıkarmaya yöneliktir.
Liderlik	Diğerleri üzerinde otorite kurmak veya etki yaratmak.
Kaçırılmış fırsat	Aşıya gereksinim duyup sağlık ocağına gelen fakat sağlık ocağı personeli tarafından aşılanmayan çocuklar ve gebe kadınlar.
Motivasyon	Bir şeyler yapma isteği hissi. Motivasyon eksikliği bir şeyler yapmaya ilgi duymama ve umursamama hissidir.
Amaçlar	Bir programın veya faaliyetin tasarlanan sonucu veya başarısı. Örneğin, aşılama ile hastalık ve ölüm oranlarının azaltılması.
Mevsimsel varyasyon	Bir hastalığın, yılın bir mevsiminde veya birkaç mevsiminde daha çok vaka gösterek ortaya çıkması.
Bölge ziyareti	Bir denetimcinin, bir sağlık ocağına ilk elden gözlem yapmak ve personelle konuşabilmek için gitmesi şeklinde gelişen denetimcilik düzenlenmesi.
Denetimcilik	İnsanların iş performanslarını artırmalarına yardımcı olmak için yapılan iş.
Hedef	Zamanla sınırlı ve ölçülebilir olan bir amaç. Örneğin, 1995'e kadar kızamık vakalarının %90 azaltılması.